

Przewodnik po wskaźnikach w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020

Opracowanie:

Wydział Monitorowania i Ewaluacji
Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym
Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego

Zielona Góra, 2015

Spis treści

Wykaz skrótów:.....	3
Podstawy prawne:.....	5
1. Wstęp.....	6
2. System wskaźników RPO-L2020.....	7
2.1 Informacje ogólne	7
2.2 Opis systemu i sposób monitorowania wskaźników w ramach projektów.....	7
2.3 Konsekwencje nieosiągnięcia zakładanych wartości wskaźników	10
3. Wskaźniki EFRR.....	10
4. Wskaźniki EFS	14
4.1 Zasady dotyczące pomiaru wskaźników w projekcie	18
4.2 Efektywność społeczno-zatrudnieniowa w projekcie	20
4.3 Efektywność zatrudnieniowa w projekcie	22
4.3 Wsparcie rozwoju Ekonomii Społecznej poprzez działania OWES oraz ROPS	26
4.4 Definicja uczestnika	29
5. Projekty z zakresu rewitalizacji.....	30
6. Trwałość projektu	31
7. Załączniki.	36

Wykaz skrótów:

EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
FS	Fundusz Spójności
GUS	Główny Urząd Statystyczny
IK UP	Instytucja Koordynująca Umowę Partnerstwa
IZ RPO	Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym – Lubuskie 2020
KE	Komisja Europejska
MiR	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
MMŚP	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa
OWES	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
OWP	Ośrodek Wychowania Przedszkolnego
PI	Priorytet Inwestycyjny
ROPS	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
ROZPORZĄDZENIE OGÓLNE	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006
ROZPORZĄDZENIE EFRR	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006
ROZPORZĄDZENIE EFS	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006
ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE	Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 215/2014 z dnia 7 marca 2014 r. ustanawiające zasady wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu

	Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w zakresie metod wsparcia w odniesieniu do zmian klimatu, określania celów pośrednich i końcowych na potrzeby ram wykonania oraz klasyfikacji kategorii interwencji w odniesieniu do europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych
RPO-L2020	Regionalny Program Operacyjny – Lubuskie 2020
SYSTEM STRATEG	System stworzony przez GUS na potrzeby programowania i monitorowania polityki rozwoju (dostępny pod adresem http://strateg.stat.gov.pl/)
SRK 2020	Strategia Rozwoju Kraju 2020
SZOOP	Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020
SL2014	Centralny system teleinformatyczny
UE	Unia Europejska
UP	Umowa Partnerstwa
USTAWA W DROŻENIOWA	Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020
WLWK 2014	Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych 2014-2020
WYTYCZNE W ZAKRESIE MONITOROWANIA	Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020 (MliR/H 2014-2020/13(01)/04/2015 z dnia 22.04.2015 r.)
WYTYCZNE W ZAKRESIE SPRAWOZDAWCZOŚCI	Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie sprawozdawczości na lata 2014-2020 (MliR/H2014-2020/15(01)/05/2015)
WYTYCZNE EFS DOT. RYNKU PRACY	Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020
WYTYCZNE EFS DOT. WŁĄCZENIA SPOŁECZNEGO	Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

Podstawy prawne:

- ⇒ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1080/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, s.289);
- ⇒ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, s. 320);
- ⇒ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, s. 470);
- ⇒ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 215/2014 z dnia 7 marca 2014 r. ustanawiającym zasady wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w zakresie metod wsparcia w odniesieniu do zmian klimatu, określania celów pośrednich i końcowych na potrzeby ram wykonania oraz klasyfikacji kategorii interwencji w odniesieniu do europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (Dz. Urz. UE L 69 z 8.03.2014 r., s. 65);
- ⇒ Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2014 r., poz. 1146, z późn. zm.);
- ⇒ Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020 (MiiR/H 2014-2020/13(01)/04/2015 z dnia 22.04.2015 r.);
- ⇒ Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020 (MiiR/H 2014-2020/23(1) /07/2015 z dnia 24.07.2015 r.)
- ⇒ Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020 (MiiR/H 2014-2020/18(01)/05/2015)

1. Wstęp

W perspektywie finansowej 2014-2020 KE położyła nacisk na sposób programowania gwarantujący skuteczne osiągnięcie rezultatów oraz koncentrację środków, a tym samym większą efektywność realizacji polityki rozwoju. Podstawowym narzędziem monitorowania tej efektywności mają być wskaźniki, którym KE przypisuje jeszcze większą niż dotychczas wagę.

W obecnym okresie programowania zdefiniowano dwa rodzaje wskaźników: produktu i rezultatu. Ponadto, dokonano redefinicji pojęcia wskaźnika rezultatu dla EFRR/FS. Zgodnie z nowym podejściem, opisuje on zmianę społeczno-ekonomiczną, która nastąpiła w obszarze interwencji. W konsekwencji zmiana jego wartości wynika zarówno z podjętej interwencji, jak i czynników zewnętrznych. Oddzielenie efektów interwencji od czynników zewnętrznych i określenie realnego jej wpływu na osiągnięte rezultaty w takiej koncepcji pozostaje w głównej mierze zadaniem ewaluacji. W przypadku EFS zaproponowano nieznacznie inną typologię wskaźników, odnosząc wskaźniki rezultatu bezpośrednio do uczestników projektu i rozróżniając wskaźniki rezultatu bezpośredniego i rezultatu długoterminowego. KE poprzez wskaźniki będzie zatem mierzyć nie tylko efektywność poszczególnych działań, a tym samym efektywność interwencji w ramach RPO-L2020, ale także skalę wpływu Programu na zmieniającą się sytuację społeczno-gospodarczą.

Niniejszy dokument stanowi kompendium wiedzy w zakresie systemu wskaźników. W dokumencie opisano szczegółowo obowiązujący w ramach RPO-L2020 system wskaźników dla projektów współfinansowanych z EFRR i EFS, przedstawiono definicje poszczególnych typów wskaźników, a także ich kluczowe znaczenie w osiąganiu założonych celów poszczególnych osi priorytetowych i całego Programu.

Ponadto, *Przewodnik* stanowi wskazówkę zarówno dla wnioskodawców i beneficjentów, jak i pracowników instytucji wdrażających RPO-L2020, w zakresie wyboru, realizacji i monitorowania wskaźników. W *Rozdziale III* i *Rozdziale IV* przedstawiono zasady doboru wskaźników odpowiednio w ramach EFRR i EFS.

Załącznik nr 1 przedstawia schemat RPO-L2020 w podziale na działania/PI oraz OP w poszczególnych celach tematycznych.

Załącznik nr 2 stanowi listę wskaźników możliwych do zastosowania w projektach realizowanych w ramach RPO-L2020 ze środków EFRR wraz z ich jednostkami miary i definicjami. Pozwoli to na zminimalizowanie rozbieżności w pomiarach tego samego zjawiska, a także umożliwi zebranie danych nt. efektów wszystkich projektów wspartych w ramach RPO-L2020.

Załącznik nr 3 stanowi analogiczną listę wskaźników możliwych do zastosowania w projektach realizowanych w ramach Programu ze środków EFS.

2. System wskaźników RPO-L2020

2.1 Informacje ogólne

System wskaźników jest jednym z instrumentów zarządzania w ramach programów funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności. Prawidłowo zdefiniowany i jednoznacznie określony sposób pomiaru wartości wskaźników jest niezbędny dla prac związanych z monitorowaniem Programu. Monitoring służy bowiem zagwarantowaniu realizacji celu głównego oraz celów szczegółowych określonych w Programie oraz pełnego wykorzystania dostępnych środków finansowych.

IZ RPO przygotowała dodatkowy dokument uszczegóławiający zapisy programu operacyjnego – SZOOP, który stanowi kompendium wiedzy dla beneficjentów na temat typów i możliwości realizacji projektów w ramach RPO-L2020. Wskazanie szczegółowych typów projektów, listy potencjalnych beneficjentów oraz systemu wyboru projektów ułatwi prawidłowe przygotowanie wniosku o dofinansowanie oraz wskaże tryb postępowania przy składaniu wniosku o dofinansowanie. Załącznikiem nr 2 do SZOOP są tabele wskaźników rezultatu bezpośredniego i produktu dla działań i poddziałań.

Wskaźniki określone dla Programu są niezbędnym elementem w procesie mierzenia postępu realizacji oraz ocenie efektywności wdrażania programu, począwszy od pojedynczego projektu, poprzez priorytety inwestycyjne, a kończąc na całym dokumencie programowym.

W całości za opracowanie wskaźników dla Programu odpowiada IZ RPO.

Podstawą budowy sprawnego i efektywnego systemu monitorowania i sprawozdawczości jest zaangażowanie wszystkich podmiotów uczestniczących we wdrażaniu RPO-L2020 w proces zbierania danych w ramach monitoringu rzeczowo-finansowego. Pierwszym, najniższym poziomem zbierania danych jest projekt.

Należy zaznaczyć, że w przeważającej większości zasady dotyczące realizacji projektów w ramach RPO-L2020 są wspólne dla EFRR i EFS. Jednakże, ze względu na odmienną specyfikę tych funduszy oraz inny rodzaj beneficjentów i typów projektów ubiegających się o dofinansowanie, niektóre zasady mogą się w pewnym zakresie różnić. Inny może być również poziom szczegółowości zapisów w zależności od tego, którego z funduszy będą one dotyczyć. W konsekwencji powyższego, w niniejszym dokumencie oddzielnie zostały opisane zasady obowiązujące w przypadku EFRR i EFS, aby jednoznacznie wskazać specyficzne dla danego funduszu zasady w tym zakresie.

2.2 Opis systemu i sposób monitorowania wskaźników w ramach projektów

System monitorowania wskaźników postępu rzeczowego został oparty m.in. na zastosowaniu listy wskaźników kluczowych (WLWK 2014), przygotowanej na mocy art. 26 ust. 2 ustawy, obowiązkowej dla wszystkich IZ RPO. WLWK 2014 to w założeniu wspólny dla wszystkich programów operacyjnych na lata 2014-2020 obowiązkowy zestaw kluczowych wskaźników, bezpośrednio wynikających z interwencji i/lub powiązanych z zakresem interwencji podejmowanych w ramach EFRR, FS i EFS. Lista wskaźników została przygotowana na podstawie art. 26 ust. 2 projektu *ustawy o zasadach realizacji programów operacyjnych polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020*.

W myśl przepisów art. 26 ust. 1 ustawy wdrożeniowej, monitorowanie postępu rzeczowego w ramach RPO-L2020 jest prowadzone przez IZ RPO na bieżąco, na wszystkich poziomach wdrażania Programu, równoległe z analizą postępu finansowego, z uwzględnieniem danych zebranych z poziomu projektów,

obejmujących wartości osiągnięte sprawozdawane we wnioskach o płatność. Monitoring rzeczowo-finansowy dostarcza informacji, dzięki którym można ocenić, czy cele ustalone w Programie zostały osiągnięte.

Głównym narzędziem służącym monitorowaniu postępu w realizacji założonych działań i celów Programu lub pojedynczego projektu są **wskaźniki**. Wskaźniki odnoszą się zarówno do produktów, jak i rezultatów.

Wskaźniki produktu – opisują wszystkie produkty, tj. zarówno wytworzone dobra materialne, jak i świadczone usługi, które zostały uzyskane przez beneficjenta w trakcie realizacji projektu współfinansowanego ze środków EFRR/EFS (np. *Liczba uruchomionych systemów teleinformatycznych w podmiotach wykonujących zadania publiczne*).

Wskaźniki rezultatu – określają oczekiwany efekt przeprowadzonych działań w wyniku realizacji przez beneficjenta projektu podlegającego wsparciu ze środków EFRR/EFS i dostarczają informacji o wpływie projektu na otoczenie społeczno-ekonomiczne. Wyróżniamy dwa typy wskaźników rezultatu:

- **wskaźniki rezultatu bezpośredniego** – odnoszące się do bezpośrednich efektów wsparcia, osiągniętych w wyniku realizacji projektu i co do zasady odnotowywanych bezpośrednio po zakończeniu realizacji projektu, np. *Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu*;
- **wskaźniki rezultatu długoterminowego** – dotyczą efektów wsparcia osiągniętych w dłuższym okresie od zakończenia realizacji projektu (występują tylko w projektach dofinansowanych ze środków EFS).

Monitoring postępu rzeczowego projektu, zgodnie z *Wytocznymi w zakresie monitorowania* odbywa się za pomocą wyboru przez projektodawcę adekwatnych dla realizowanego typu projektu wskaźników produktu i rezultatu. Dodatkowo w ramach EFS beneficjenci są zobowiązani do zapewnienia gromadzenia danych o uczestnikach projektu w celu prowadzenia na ich podstawie monitorowania założonych w projekcie wskaźników.

Wnioskodawca składa wnioski o dofinansowanie za pomocą elektronicznej aplikacji. Dokonuje wyboru wskaźników z listy zamieszczonej w ww. systemie. Wskaźniki rezultatu powinny, w miarę możliwości, stanowić logiczną konsekwencję wyboru odpowiednich wskaźników produktu.

Wskaźniki na poziomie projektu są różnorodne. Zostały przewidziane dla wszystkich możliwych typów projektów w ramach wdrażanych Działań i Poddziałań RPO-L2020. Każdemu wskaźnikowi w elektronicznym generatorze wniosku (z listy rozwijanej) przypisana jest dokładna nazwa oraz jednostka miary. Katalog wskaźników, które mogą być stosowane przez beneficjentów w projektach realizowanych w ramach Programu obejmuje wybrane wskaźniki kluczowe, pochodzące z WLWK 2014 oraz wskaźniki programowe, określone przez IZ RPO w SZOOP. W załączniku nr 2 i 3 do niniejszego dokumentu zamieszczony został wykaz występujących w RPO-L2020 wskaźników EFRR i EFS wraz z ich definicjami i jednostkami miary.

Przy wyborze wskaźników należy kierować się głównie zasadą ich trafności w odniesieniu do prezentowania celów projektu. W przypadku, gdy jeden wskaźnik produktu nie odzwierciedla wszystkich głównych kategorii wydatków bądź otrzymanych produktów/efektów w ramach realizacji projektu należy wybrać kolejny wskaźnik. Każdy wybrany przez beneficjenta wskaźnik musi podlegać monitorowaniu na etapie realizacji projektu.

Wszystkie wskaźniki mierzone są cyklicznie. Dokonując wyboru odpowiednich wskaźników, należy przypisać im wartości bazowe (nie dotyczy wskaźników produktu w ramach projektów EFS i EFRR) i wartości docelowe.

Mając na uwadze zobowiązania IZ RPO wobec KE w zakresie monitorowania znaczącego wpływu RPO-L2020 na środowisko, beneficjent (w przypadku projektów dofinansowanych z EFRR) jest zobowiązany do monitorowania wskaźników wpływu realizowanego projektu na środowisko.

Ponadto, beneficjent zobowiązany jest również do monitorowania wskaźnika rezultatu dotyczącego miejsc pracy, zaś możliwość jego zastosowania zależy od charakteru miejsc pracy tworzonych w wyniku realizacji projektu. Jeśli specyfika projektu nie przewiduje powstania/utrzymania miejsc pracy w trakcie bądź po jego zakończeniu, wówczas należy wpisać wartość wskaźnika „0”. Szczegółowy opis powyższych wskaźników znajduje się w pkt 3 *Przewodnika*.

W przypadku rezultatów, które pojawiają się po zakończeniu realizacji projektów, beneficjent jest zobowiązany do monitorowania wskaźników, w okresie trwałości projektu, aż do osiągnięcia założonych wartości docelowych i zakończenia okresu trwałości. Wówczas wskaźniki rezultatu będą podlegać weryfikacji w zakresie kontroli trwałości projektów.

Należy pamiętać, że to na beneficjencie (partnerze wiodącym) spoczywa odpowiedzialność za wykonanie założonych we wniosku o dofinansowanie projektu wskaźników produktu i rezultatu. IZ RPO/IP będzie rozliczać beneficjenta w trakcie realizacji projektu i po jego zakończeniu (w okresie trwałości projektu) z zadeklarowanych wskaźników, w szczególności z tych wpisujących się w ramy wykonania Programu. Jeżeli jakiś wskaźnik podlegał ocenie na etapie oceny i wyboru projektu do dofinansowania, a projekt otrzymał punkty za deklarację beneficjenta we wniosku dotyczącą jego realizacji, to IZ RPO/IP w szczególności będzie wymagać osiągnięcia takiego wskaźnika, stosując dostępne środki egzekwowania powyższego obowiązku, włącznie z rozwiązaniem umowy o dofinansowanie. Wnioskodawca zobowiązany jest do wyboru wszystkich adekwatnych dla planowanej interwencji wskaźników, wpisujących się w jego cele, jednakże bezwzględnie musi pamiętać o tym, że jest zobowiązany do ich późniejszego monitorowania. Istotnym zatem jest, żeby dokonywał określania wskaźników w sposób przemyślany, mając na uwadze, że muszą być one trafne, realne, możliwe do osiągnięcia i mierzalne. Niewłaściwym działaniem jest obniżanie czy zawyżanie ich wartości bazowych czy docelowych. Co do zasady, beneficjent nie będzie miał możliwości wprowadzenia na późniejszym etapie zmian zadeklarowanych we wniosku o dofinansowanie wskaźników i ich wartości.

Zgodnie z założeniami systemu sprawozdawczości na lata 2014-2020, zawartymi w *Wytycznych w zakresie sprawozdawczości*, sprawozdanie z przebiegu realizacji projektu zostanie połączone z wnioskiem o płatność. Funkcję sprawozdania na poziomie beneficjenta spełnia część wniosku beneficjenta o płatność dotycząca przebiegu realizacji projektu. Założeniem przyjętego rozwiązania jest przede wszystkim ograniczenie obowiązków sprawozdawczych na poziomie beneficjenta, a także oparcie procesu przekazywania publicznych środków wspólnotowych i krajowych o analizę postępu rzeczowego projektu.

Warunkiem koniecznym zrefundowania wydatków na rzecz beneficjenta będzie pozytywnie i całkowicie zweryfikowany wniosek o płatność zarówno w części finansowej, jak i części dotyczącej przebiegu realizacji projektu.

Uwaga: Brak wydatków po stronie beneficjenta nie zwalnia go z obowiązku przedkładania wniosku o płatność wypełnionego jedynie w części dotyczącej przebiegu realizacji projektu.

2.3 Konsekwencje nieosiągnięcia zakładanych wartości wskaźników

Należy pamiętać o właściwym doborze wskaźników oraz określeniu ich wartości docelowych, a także należytym pomiarze oraz udokumentowaniu ich osiągnięcia, ponieważ nieosiągnięcie lub nieutrzymanie wskaźników może powodować konsekwencje finansowe.

Zgodnie z zapisami *Wytycznych MliR w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020* projekt rozliczany jest na etapie końcowego wniosku o płatność pod względem finansowym proporcjonalnie do stopnia osiągnięcia założeń merytorycznych określonych we wniosku o dofinansowanie projektu. Zgodnie z tą regułą, w przypadku nieosiągnięcia celu projektu (wyrażonego poprzez wskaźniki), część wydatków może zostać uznana za niekwalifikowalną.

Zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie, IZ RPO/IP ma prawo do nałożenia korekty finansowej z tytułu niezrealizowania lub nieutrzymania w okresie realizacji projektu wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego. Korekta będzie określana jako stopień niezrealizowanego wskaźnika i wiązać się będzie z procentowym pomniejszeniem całkowitej kwoty wydatków kwalifikowanych projektu. Pomniejszenie wydatków kwalifikowanych z tytułu nieosiągnięcia wskaźnika dotyczyć będzie wydatków obejmujących wydatki związane z zadaniem merytorycznym (zadaniami merytorycznymi) związanym (związanymi) ze wskaźnikiem, którego założenia nie zostały osiągnięte.

3. Wskaźniki EFRR

Wnioskodawca zobowiązany jest do rzetelnego wyboru oraz realnego określenia wartości docelowych wskaźników. Dane przedstawione przez wnioskodawcę podlegają analizie na etapie oceny złożonego **wniosku o dofinansowanie**, na podstawie kryteriów wyboru projektów, zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący RPO-L2020. Część wymogów dot. wskaźników sformułowano jako kryteria merytoryczno-horyzontalne (horyzontalne dopuszczające), których niezachowanie skutkuje odrzuceniem wniosku. Część wymogów natomiast obwarowano zapisami umowy, a ich niezachowanie skutkować może korektami finansowymi w projekcie. Wnioskodawca, określając wskaźniki, powinien znać zobowiązania, jakie się z tym wiążą.

Wskaźniki realizacji projektu zostały podzielone na wskaźniki rezultatu bezpośredniego i produktu.

Wskaźniki produktu dotyczą bezpośrednich, materialnych efektów uzyskanych przez beneficjenta wyłącznie podczas realizacji projektu i **powiązane są bezpośrednio z wydatkami ponoszonymi w projekcie**. Wskaźniki produktu mierzone są konkretnymi wielkościami, liczonymi w jednostkach materialnych lub monetarnych. Efekt wsparcia na poziomie projektu występuje w przypadku wskaźników produktu w okresie od podpisania umowy o dofinansowanie, przy czym **osiągnięte wartości powinny zostać wykazane najpóźniej we wniosku o płatność końcową**.

Wskaźniki rezultatu bezpośredniego to wskaźniki odpowiadające bezpośrednim efektom następującym po realizacji projektu. Są logicznie powiązane ze wskaźnikami produktu. Wskaźniki te **nie są powiązane bezpośrednio z wydatkami ponoszonymi w projekcie**. Dostarczają one informacji o zmianach, jakie nastąpiły w wyniku realizacji projektu, w porównaniu z wielkością wyjściową (bazową). Mogą przybrać formę wskaźników fizycznych (np. *Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych, Wzrost zatrudnienia we wspieranych podmiotach (innych niż przedsiębiorstwa)* itp.) lub finansowych (np. *Przychody ze sprzedaży nowych lub udoskonalonych*

produktów/procesów). Efekt wsparcia na poziomie projektu występuje w przypadku wskaźników rezultatu bezpośredniego, co do zasady, **w okresie 12 miesięcy** od zakończenia okresu realizacji projektu określonego w umowie/ decyzji o dofinansowaniu projektu lub, o ile wynika to ze specyfiki projektu, od uruchomienia przedsięwzięcia.

Wskaźniki kluczowe

Każdy wnioskodawca zobowiązany jest określić w ramach projektu **wskaźniki włączone do Ram Wykonania**, które zostaną określone w Regulaminie konkursu, wraz z podaniem ich wartości docelowej (nawet jeśli projekt nie wpisuje się w realizację tego wskaźnika – wówczas należy wpisać wartość docelową „0”).

Jeśli wskaźniki włączone do Ram Wykonania są adekwatne dla danego projektu, wnioskodawca jest zobowiązany do określenia wartości docelowej innej niż zero. Realizacja tego obowiązku będzie badana w szczególności na etapie oceny wniosku (kryteria horyzontalne ogólne). Dodatkowo wybór wskaźnika ram wykonania skutkować będzie przyznaniem dodatkowych punktów na etapie oceny merytorycznej wniosku.

Tabela nr 1: Wskaźniki ujęte w ramach wykonania w podziale na osie priorytetowe w ramach EFRR

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)
1	Wskaźnik produkt	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI 1)	szt.
2	Wskaźnik produkt	Liczba uruchomionych systemów teleinformatycznych w podmiotach wykonujących zadania publiczne	szt.
3	Wskaźnik produkt	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.
3	Wskaźnik produkt	Długość dróg dla rowerów	km
4	Wskaźnik produkt	Liczba urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej	szt.
4	Wskaźnik produkt	Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej	szt.
5	Wskaźnik produkt	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg (CI 14)	km
5	Wskaźnik produkt	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych (CI 12)	km
5	KEW ¹	Liczba podpisanych umów o dofinansowanie dot. projektów z zakresu przebudowy lub modernizacji linii kolejowych	szt.
9	Wskaźnik produktu	Liczba wspartych podmiotów leczniczych	szt.
9	Wskaźnik produktu	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha

Wnioskodawca zobowiązany jest również do wyboru innych wskaźników programowych określonych w Regulaminie konkursu, jak również wszystkich pozostałych, adekwatnych dla planowanej interwencji wskaźników, określonych dla danego PI, które zostały zawarte w Załączniku nr 2 do SZOOP: *Tabela wskaźników rezultatu bezpośredniego i produktu dla działań i poddziałań (EFRR+Pomoc Techniczna)*.

W RPO-L2020 w ramach EFRR na poziomie projektów monitorowane będą także **wskaźniki horyzontalne dotyczące miejsc pracy** oraz **inne zawarte w WLWK**, stanowiące załącznik nr 1 do *Wytucznych w zakresie monitorowania*.

¹ KEW (kluczowy etap wdrażania) – stosowany w przypadku, gdy np. wartość dla celu pośredniego oszacowana dla wskaźnika produktu jest niewielka, bliska zeru lub niełatwa do oszacowania na tym etapie wdrażania, wtedy można zastosować kluczowy etap wdrażania, powiązany bezpośrednio z tym wskaźnikiem produktu (źródło: UP, rozdział 2.4 Sposób zapewnienia spójności funkcjonowania ram wykonania dla Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych, s. 194)

Obowiązek monitorowania wskaźników dotyczących miejsc prac wynika z zapisów UP.

Wnioskodawca zobowiązany jest zatem do określenia i monitorowania w ramach projektu poniższych **wskaźników dot. miejsc pracy**:

- *Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach O/K/M (CI 8)*²,
- *Wzrost zatrudnienia we wspieranych podmiotach (innych niż przedsiębiorstwa)*³,
- *Liczba utrzymanych miejsc pracy* – dla miejsc pracy utworzonych w wyniku realizacji projektu, ale które nie powodują wzrostu zatrudnienia w organizacji,
- *Liczba nowoutworzonych miejsc pracy (pozostałe formy)* – dla miejsc pracy utworzonych w wyniku realizacji projektu, ale nie spełniających żadnej z ww. definicji, w tym np. umowy cywilnoprawne, miejsca pracy do obsługi projektu, nietrwałe miejsca pracy.

Wnioskodawca powinien wybrać z powyższych wskaźników te, które są adekwatne dla realizowanych w ramach projektu działań i określić ich wartości docelowe. Nawet w przypadku, gdy w wyniku realizacji projektu nie przewiduje się wzrostu zatrudnienia/utrzymania miejsc pracy/utworzenia miejsc pracy (pozostałe formy), wówczas Wnioskodawca zobowiązany jest wybrać jeden z ww. wskaźników i wpisać wartość docelową „0”.

W przypadku wskaźników związanych ze wzrostem zatrudnienia, tj. *Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach O/K/M (CI 8)* oraz *Wzrost zatrudnienia we wspieranych podmiotach (innych niż przedsiębiorstwa)*, określając wartość docelową wskaźnika wskazuje się nowe miejsca pracy, które:

- zostaną utworzone w podmiotach wnioskodawcy w wyniku realizacji projektu;
- będą związane bezpośrednio z realizacją projektu i nie zostaną zlikwidowane po jego zakończeniu - miejsca pracy muszą zostać utrzymane zgodnie z zapisami umowy/decyzji o dofinansowanie w zakresie trwałości projektu;
- zwiększą łączną liczbę istniejących etatów w podmiocie - nie dotyczy to sytuacji, kiedy przesunięto pracowników w ramach organizacji na stanowisko związane z projektem i nie zwiększono łącznej liczby pracowników u wnioskodawcy;
- dotyczą zatrudnienia na podstawie **umowy o pracę** (nie dotyczą umów o dzieło i umów zlecenie).

W przypadku wskaźników horyzontalnych, dotyczących miejsc pracy wartość docelową należy określić dla: kobiet, mężczyzn oraz ogółem.

Jednostką miary ww. wskaźników jest EPC (ang. FTE), tj. ekwiwalent pełnego czasu pracy, przy czym etaty częściowe podlegają sumowaniu, lecz nie są zaokrąglane do pełnych jednostek.

Przykład: Jeśli beneficjent planuje utworzyć 1 cały etat i ¼ etatu, to zgodnie z zasadą wpisuje 1,25 EPC.

Inne wskaźniki horyzontalne zawarte w WLWK 2014, stanowiącej załącznik nr 1 do *Wytycznych w zakresie monitorowania*:

- *Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.)* – odnosi się do liczby obiektów, które zaopatrzone w specjalne podjazdy, windy, urządzenia głośnomówiące,

² Definicja wskaźnika znajduje się w załączniku nr 2.

³ Definicja wskaźnika znajduje się w załączniku nr 2.

bądź inne udogodnienia (tj. usunięcie barier w dostępie, w szczególności barier architektonicznych) ułatwiające dostęp do tych obiektów osobom niepełnosprawnym ruchowo czy sensorycznie. Należy podać liczbę obiektów, a nie sprzętów, urządzeń itp., w które obiekty zaopatrzone.

Jeśli instytucja, zakład itp. składa się z kilku obiektów, należy zliczyć wszystkie, które dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych.

- *Liczba osób objętych szkoleniami /doradztwem w zakresie kompetencji cyfrowych O/K/M (osoby)* – mierzy liczbę osób objętych szkoleniami/doradztwem w zakresie nabywania/ doskonalenia umiejętności warunkujących efektywne korzystanie z mediów elektronicznych tj. m.in. korzystania z komputera, różnych rodzajów oprogramowania, Internetu oraz kompetencji ściśle informatycznych (np. programowanie, zarządzanie bazami danych, administracja sieciami, administracja witrynami internetowymi).

W przypadku, gdy wartość docelowa ww. wskaźnika jest większa od „0”, beneficjent jest zobowiązany określić wartości docelowe dla: kobiet, mężczyzn i ogółem.

- *Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (szt.)* - racjonalne usprawnienie oznacza konieczne i odpowiednie zmiany i dostosowania, nie nakładające nieproporcjonalnego lub nadmiernego obciążenia, jeśli jest to potrzebne w konkretnym przypadku, w celu zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami możliwości korzystania z wszelkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz ich wykonywania na zasadzie równości z innymi osobami (zgodnie z art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych). Wskaźnik mierzony w momencie rozliczenia wydatku związanego z racjonalnymi usprawnieniami.

Beneficjent powinien wybrać z powyższych wskaźników te, które są adekwatne dla realizowanych w ramach projektu działań i określić ich wartości docelowe. W przypadku, gdy projekt nie realizuje powyższych wskaźników, we wniosku o dofinansowanie nie należy ich wybierać.

W ramach wskaźników kluczowych wnioskodawca zobowiązany jest również do podania **wszystkich wskaźników rezultatu bezpośredniego i produktu, które IZ RPO uzna za obowiązkowe w ramach danego konkursu/naboru** (w przypadku, gdy wnioskodawca nie osiąga wskaźnika, wówczas w kolumnie wartość docelowa wskaźnika należy wpisać wartość „0”). Wskaźniki te będą szczególnie istotne w odniesieniu do realizacji projektów oraz ważne z punktu widzenia realizacji RPO-L2020. **Wskaźniki uznane przez IZ RPO za obowiązkowe zostaną określone w regulaminie konkursu/zasadach naboru w trybie pozakonkursowym.**

Przy wyborze wskaźników należy również pamiętać, że zbyt duża liczba wskaźników może spowodować problemy, związane z obowiązkiem rozliczania się z ich wartościami, zadeklarowanych we wniosku o dofinansowanie projektu. W związku z tym, **zalecane jest**, aby liczba wskaźników nie przekraczała **3 wskaźników produktu i 3 wskaźników rezultatu bezpośredniego (nie wliczając wielkości wskaźnika dotyczącego miejsc pracy utworzonych bezpośrednio w wyniku realizacji projektu oraz wskaźników uznanych przez IZ RPO za obowiązkowe w ramach danego konkursu/naboru w trybie pozakonkursowym)**. Liczba wskaźników powinna być więc uwarunkowana przez złożoność przedsięwzięcia (projektu). Najważniejsze jest, aby wybrane przez wnioskodawcę wskaźniki trafnie odzwierciedlały i określały cele projektu oraz zakres rzeczowy, gdyż kwestia ta będzie podlegała ocenie formalnej i merytorycznej.

Przy wyborze odpowiednich wskaźników beneficjent powinien kierować się PI przyporządkowanymi do poszczególnych Działań.

4. Wskaźniki EFS

Na potrzeby monitorowania postępu rzeczowego, w przypadku projektów w ramach EFS, stosowana jest przedstawiona poniżej typologia wskaźników:

- ❖ **wskaźniki produktu** – dotyczą realizowanych działań. Produkt stanowi wszystko, co zostało uzyskane w wyniku działań współfinansowanych z EFS. Są to zarówno wytworzone dobra, jak i usługi świadczone na rzecz uczestników podczas realizacji projektu. Odnoszą się do osób lub podmiotów objętych wsparciem;
- ❖ **wskaźniki rezultatu** – dotyczą oczekiwanych efektów wsparcia ze środków EFS. Określają efekt zrealizowanych działań w odniesieniu do osób lub podmiotów, np. w postaci zmiany sytuacji na rynku pracy. Wskaźnik rezultatu obrazuje efekt wsparcia udzielonego danej osobie/podmiotowi i nie obejmuje efektów dotyczących grupy uczestników/podmiotów, która nie otrzymała wsparcia.

Wyróżnia się dwa typy wskaźników rezultatu:

- **wskaźniki rezultatu bezpośredniego** – odnoszą się do sytuacji bezpośrednio po zakończeniu wsparcia, tj. w przypadku osób lub podmiotów – po zakończeniu ich udziału w projekcie;
- **wskaźniki rezultatu długoterminowego** – dotyczą efektów wsparcia osiągniętych w dłuższym okresie od zakończenia wsparcia.

Wskaźnikami obowiązującymi wnioskodawcę/beneficjenta w projektach realizowanych w ramach RPO-L2020 (ze środków EFS) są **wskaźniki produktu oraz wskaźniki rezultatu bezpośredniego**.

Wnioskodawca, składając wniosek o dofinansowanie, jest zobowiązany do określenia efektów rzeczowych, mając do wyboru: wskaźniki kluczowe (obowiązkowo zaimplementowane do Programu, posiadające oszacowane wartości), oraz pozostałe wskaźniki ujęte w załączniku nr 2 do SZOOP w zakresie realizowanych działań/poddziałań, które możliwe są do wyboru w ramach danego konkursu (biorąc pod uwagę zakres realizowanych przedsięwzięć w ramach danych Działań/Poddziałań). Wnioskodawca zobowiązany jest do wyboru co najmniej jednego wskaźnika kluczowego produktu określonego dla danego PI oraz odpowiadającego mu wskaźnika rezultatu bezpośredniego, jeżeli taki został wskazany w RPO-L2020. Dla wszystkich wybranych wskaźników wnioskodawca określa wartości docelowe, natomiast w przypadku wskaźników rezultatu również wartości bazowe. **Beneficjent określa wartość bazową i docelową ww. wskaźników w jednostkach fizycznych, takich jak np.: osoby, sztuki.**

Wskaźniki kluczowe

Każdy Wnioskodawca zobowiązany jest określić w ramach projektu **wskaźniki włączone do Ram Wykonania**, które są określone każdorazowo w Regulaminie konkursu, wraz z podaniem ich wartości docelowej (nawet jeśli projekt nie wpisuje się w realizację tego wskaźnika – wówczas należy

wpisać wartość docelową „0”).

Jeśli wskaźniki włączone do Ram Wykonania są adekwatne dla danego projektu, wnioskodawca jest zobowiązany do określenia wartości docelowej innej niż zero. Realizacja tego obowiązku będzie badana w szczególności na etapie oceny wniosku (kryteria horyzontalne ogólne). Dodatkowo wybór wskaźnika ram wykonania skutkować będzie przyznaniem dodatkowych punktów na etapie oceny merytorycznej wniosku.

Tabela nr 2: Wskaźniki ujęte w ramach wykonania w podziale na osie priorytetowe w ramach EFS

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)
6	Wskaźnik produktu	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie (C)	osoba
6	Wskaźnik produktu	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie (C)	osoba
7	Wskaźnik produktu	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoba
8	Wskaźnik produktu	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy	osoba
8	Wskaźnik produktu	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie	sztuk
8	Wskaźnik produktu	Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie	osoba

Wnioskodawca zobowiązany jest również do wyboru innych wskaźników programowych określonych w Regulaminie konkursu, jak również wszystkich pozostałych, adekwatnych dla planowanej interwencji wskaźników, określonych dla danego PI, które zostały zawarte w Załączniku nr 2 do SZOOP: *Tabela wskaźników rezultatu bezpośredniego i produktu dla działań i poddziałań (EFS)*.

Wnioskodawca zobligowany jest do wybrania co najmniej jednego wskaźnika z listy wskaźników ujętych w załączniku nr 2 do SZOOP, dla którego wartość docelowa wskaźnika jest inna niż zero.

Wskaźnik uzyskanych kwalifikacji

Zgodnie z definicją wskaźnika *Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu* przez uzyskanie kwalifikacji należy rozumieć formalny wynik oceny i walidacji, uzyskany w momencie potwierdzenia przez właściwy organ, że dana osoba osiągnęła efekty uczenia się spełniające określone standardy. Tym samym **uczestnika projektu można uwzględnić w ww. wskaźniku jeżeli zda formalny egzamin potwierdzający zdobyte kwalifikacje**. Uczestnicy, którzy po ukończeniu kursu otrzymają jedynie zaświadczenie o ukończeniu szkolenia nie będą mogli być ujmowane w powyższym wskaźniku. Ponadto, **egzamin musi zostać przeprowadzony przez uprawnioną do tego instytucję**. Tym samym, zdanie egzaminu wewnętrznego, przeprowadzonego przez organizatora i otrzymanie zaświadczenia o ukończeniu kursu nie jest tożsame z uzyskaniem kwalifikacji.

We wniosku o dofinansowanie należy zdefiniować grupę docelową, która będzie objęta wsparciem oraz standard wymagań, tj. efekty uczenia się, które osiągną uczestnicy w wyniku przeprowadzonych działań projektowych. Po zakończeniu realizacji szkolenia do beneficjenta należeć będzie dokonanie weryfikacji nabycia kompetencji (np. egzamin zewnętrzny, test, rozmowa oceniająca, etc.) i porównanie wyników ze standardem wymagań. W ramach ww. wskaźnika wykazywać należy wyłącznie kwalifikacje/kompetencje osiągnięte w wyniku interwencji EFS.

Kwalifikacja ⇒ określony zestaw efektów uczenia się (kompetencji), których osiągnięcie zostało formalnie potwierdzone przez upoważnioną do tego instytucję zgodnie z ustalonymi standardami. Nadanie kwalifikacji następuje w wyniku walidacji i certyfikacji.

Walidacja ⇒ proces sprawdzania, czy – niezależnie od sposobu uczenia się – kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Obejmuje identyfikację i dokumentację posiadanych kompetencji oraz ich weryfikację w odniesieniu do wymagań określonych dla kwalifikacji. Powinna być prowadzona w sposób trafny (weryfikowane są te efekty uczenia się, które zostały określone dla danej kwalifikacji) i rzetelny (wynik weryfikacji jest niezależny od miejsca, czasu, metod oraz osób przeprowadzających walidację). Wynikiem walidacji jest decyzja potwierdzająca posiadanie efektów uczenia się.

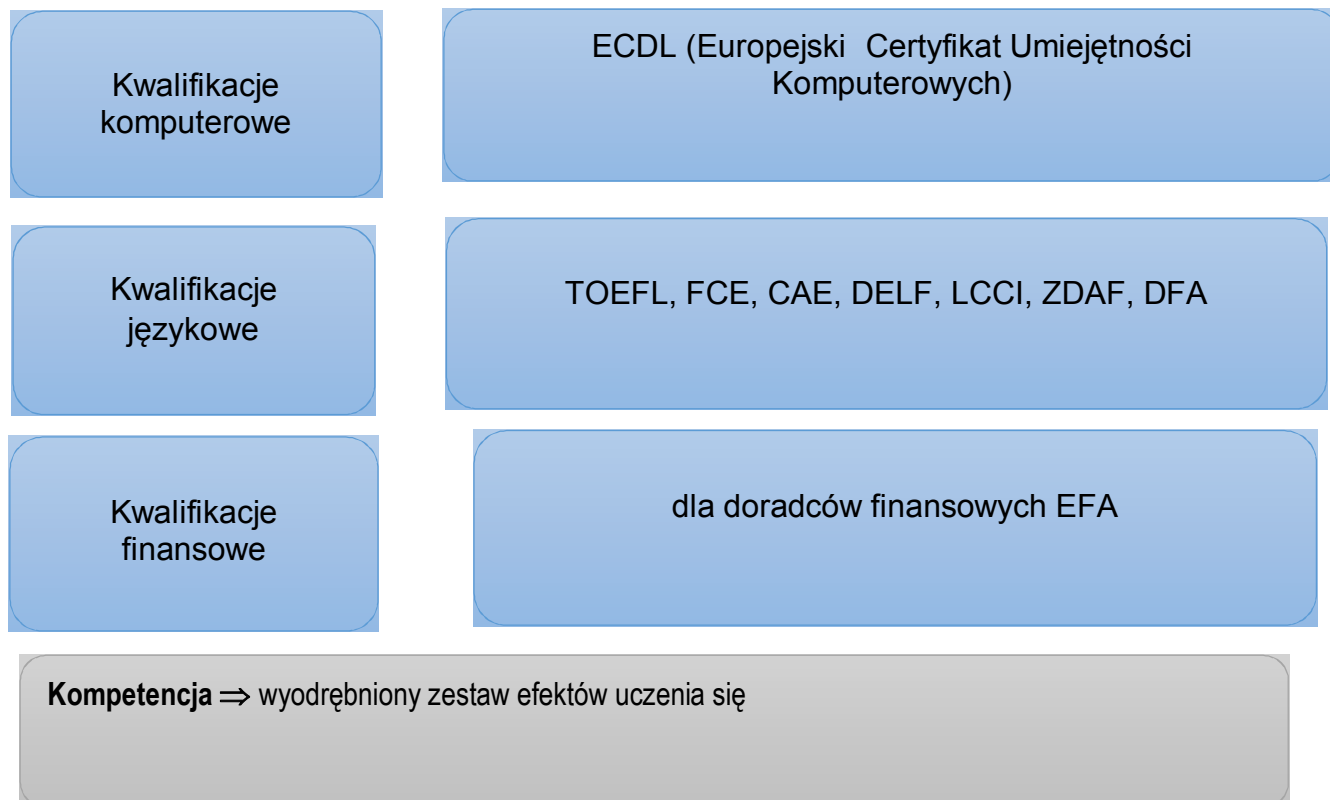
Certyfikacja ⇒ proces, w wyniku którego uczący się otrzymuje od upoważnionej instytucji formalny dokument, stwierdzający, że uzyskał określoną kwalifikację. Następuje po walidacji, w wyniku wydania pozytywnej decyzji stwierdzającej, że wszystkie efekty uczenia się wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Certyfikaty i inne dokumenty potwierdzające uzyskanie kwalifikacji powinny być rozpoznawalne i uznawane w danym środowisku, sektorze lub branży.

Przykłady instytucji pełniących role instytucji certyfikujących i walidujących:

Nazwa kwalifikacji	Instytucja walidująca	Instytucja certyfikująca
Kwalifikacje ze szkolnictwa zawodowego	Okręgowe Komisje Egzaminacyjne	Okręgowe Komisje Egzaminacyjne
Kwalifikacje rzemieślnicze	Komisje egzaminacyjne przy izbach rzemieślniczych	Izby rzemieślnicze
ECDL	Centra Egzaminacyjne akredytowane przez PTI	Polskie Towarzystwo Informatyczne
Licencje lotnicze	Urząd Lotnictwa Cywilnego	Urząd Lotnictwa Cywilnego
Kwalifikacje w sektorze bankowym i finansowym	Warszawski Instytut Bankowości	Warszawski Instytut Bankowości
Uprawnienia budowlane	Okręgowa Komisja Kwalifikacyjna Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa	Okręgowa Komisja Kwalifikacyjna Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa
Uprawnienia budowlane w telekomunikacji	Stowarzyszenie Budowniczych Telekomunikacji	Stowarzyszenie Budowniczych Telekomunikacji

Specjalizacje lekarskie	Centrum Egzaminów Medycznych	Centrum Egzaminów Medycznych
Dyplomowany księgowy	Oddziały Okręgowe Stowarzyszenia Księgowych w Polsce	Stowarzyszenie Księgowych w Polsce
Trener Organizacji Pozarządowych	Stowarzyszenie Trenerów Organizacji Pozarządowych	Stowarzyszenie Trenerów Organizacji Pozarządowych

Przykłady powszechnie uznawanych certyfikatów międzynarodowych:

Elementem wspólnym kwalifikacji i kompetencji jest konieczność określenia **efektów uczenia się** (np. we wniosku o dofinansowanie, w regulaminie konkursu lub poprzez odniesienie się do określonych standardów) → wskazanie co dana osoba powinna wiedzieć, co potrafić i jakie kompetencje społeczne posiadać po zakończeniu danej formy wsparcia (np. kursu, szkolenia).

W przypadku kompetencji (o ile nie wskazano, że powinny być one potwierdzone formalnym certyfikatem), nie jest konieczne spełnienie warunków dotyczących walidacji, certyfikowania oraz rozpoznawalności dokumentów potwierdzających ich nabycie. W projektach nakierowanych na podnoszenie kompetencji należy zastosować należy weryfikację nabycia kompetencji wg czterech etapów określonych w *Wytycznych w zakresie monitorowania*.

Do czasu przyjęcia ustawy o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, instytucja będąca stroną umowy o dofinansowanie decyduje o uznaniu danego dokumentu za potwierdzający uzyskane kwalifikacje na podstawie trzech przesłanek: walidacja, certyfikacja, rozpoznawalność/uznawanie w danym środowisku/branży/sektorze.

4.1 Zasady dotyczące pomiaru wskaźników w projekcie

Wskaźniki produktu monitorowane są w momencie przystąpienia uczestnika do projektu. Odstępstwo od tej zasady możliwe jest w szczególnych przypadkach, co zostało wskazane w definicji i sposobie pomiaru danego wskaźnika w WLWK 2014 (załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu).

Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie monitorowania*, zakończenie udziału w projekcie należy rozumieć jako zakończenie udziału zgodnie z założeniami projektu lub przedwczesne opuszczenie projektu (tj. przerwanie udziału w projekcie przed zakończeniem zaplanowanych dla niego form wsparcia).

Pomiar wspólnych wskaźników rezultatu bezpośredniego (sytuacji osób w momencie opuszczenia projektu) następuje w odniesieniu do wszystkich osób, które zakończyły udział w projekcie.

Moment pomiaru wspólnych wskaźników rezultatu:

- bezpośredniego – w ciągu 4 tygodni po zakończeniu udziału w projekcie

Przykład: osoba, która podjęła pracę 1 tydzień po zakończeniu udziału w projekcie i straciła zatrudnienie 3 tygodnie po zakończeniu udziału w projekcie powinna zostać wliczona do wskaźnika rezultatu bezpośredniego jako osoba zatrudniona.

- długoterminowego – dokładnie w 6 miesięcy po zakończeniu udziału w projekcie.

W celu **rozpoczęcia udziału osoby w projekcie** niezbędne jest podanie przez nią lub jej opiekuna prawnego **danych osobowych** w zakresie omawianym w kolejnych akapitach. Uczestnika projektu należy również poinformować o obowiązku przekazania po zakończeniu projektu (rzeczowym lub finansowym w zależności, która data jest późniejsza) danych potrzebnych do wyliczenia wskaźników rezultatu bezpośredniego (np. status na rynku pracy, udział w kształceniu lub szkoleniu) w terminie do 4 tygodni od zakończenia udziału w projekcie oraz możliwości przyszłego udziału w badaniu ewaluacyjnym.

Warunkiem koniecznym do wprowadzenia informacji o udziale uczestnika będącego osobą fizyczną w projekcie jest zapewnienie danych, w szczególności dla wspólnych wskaźników produktu, odnoszących się do następujących danych osobowych: status na rynku pracy, wiek, wykształcenie, płeć, sytuacja gospodarstwa domowego. **Jeżeli nie jest możliwe określenie** wszystkich wymaganych danych osobowych, **nie można wykazywać danej osoby jako uczestnika projektu**, a co za tym idzie – powiązanych z nim wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego.

Uwaga: W sytuacji, gdy uczestnik będący osobą fizyczną lub jego opiekun prawny nie udzielił informacji na temat danych wrażliwych (tj. osoby z niepełnosprawnościami, migranci, osoby obcego pochodzenia i mniejszości; osoby z innych grup w niekorzystnej sytuacji społecznej), istnieje możliwość wprowadzenia niekompletnych w ww. zakresie danych uczestnika pod warunkiem udokumentowania, iż działania w celu zebrania przedmiotowych danych zostały podjęte. Niekompletność danych w ww. zakresie nie oznacza niekwalifikowalności danego uczestnika.

Wskaźniki rezultatu dotyczące wieku powiązane są ze wskaźnikami produktu i sytuacją uczestnika w momencie rozpoczęcia udziału we wsparciu. Z uwagi na fakt, iż **wiek uczestników mierzony jest w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie**, wskaźniki rezultatu bezpośredniego uwzględniające wiek, odnoszą się do wieku uczestnika właśnie w tym momencie. Powyższe rozwiązanie ma na celu zapewnienie zgodności między grupą docelową wykazaną we wskaźniku produktu ze wskaźnikiem rezultatu.

Rozpoczęcie udziału w projekcie odnotowywane jest poprzez **wskaźniki produktu**, natomiast sytuacja **po zakończeniu wsparcia** określana jest we **wskaźnikach rezultatu bezpośredniego**.

Osoby przystępujące do projektu w ramach PI 10iii należy wykazywać tylko raz uwzględniając najwyższy ukończony poziom ISCED (z wyjątkiem osób, które nie ukończyły poziomu ISCED 1 i 2, ale nadal są w wieku obowiązku szkolnego).

Poziom	Wykształcenie	Typy szkół
ISCED 1	podstawowe	Szkoła podstawowa
ISCED 2	gimnazjalne	Gimnazjum
ISCED 3	ponadgimnazjalne	Liceum, liceum profilowane, technikum, technikum uzupełniające, zasadnicza szkoła zawodowa
ISCED 4	policealne	Szkoły policealne
ISCED 5	studia krótkiego cyklu	Nauczycielskie Kolegium Językowe, Kolegium Pracowników Służb Społecznych (podlega MPiPS)
ISCED 6	studia licencjackie lub odpowiedniki	Studia I stopnia (tytuły zawodowe: inżynier, licencjat), studia podyplomowe
ISCED 7	studia magisterskie lub odpowiedniki	Studia II stopnia oraz jednolite studia magisterskie (tytuł zawodowy: magister)
ISCED 8	studia doktoranckie	Studia doktoranckie

Łączna liczba osób uczestniczących w projekcie/programie określana jest na podstawie wskaźników dotyczących **statusu na rynku pracy: osoby bezrobotne, osoby bierne zawodowo, osoby pracujące**. Trzy wyżej wymienione **wskaźniki są rozłączne** – osoba **nie może być wykazana jednocześnie w więcej niż jednej z powyższych kategorii**.

Moment pomiaru wskaźników rezultatu – przypadek wskaźników dot. kwalifikacji/kompetencji

Stwierdzenia, czy uczestnik uzyskał kwalifikacje/kompetencje w wyniku interwencji finansowanej z EFS należy dokonać w momencie zakończenia jego udziału w projekcie lub w ciągu 4 tygodni od tej daty. Osoby uzyskujące kwalifikacje w trakcie realizacji projektu należy wliczać do wskaźnika rezultatu bezpośredniego dot. osiągnięcia kwalifikacji/kompetencji. Wykazanie nabycia kwalifikacji/kompetencji

w SL2014 może nastąpić dopiero po zakończeniu udziału osoby w projekcie (po wpisaniu do SL2014 daty zakończenia udziału w projekcie).

Zakończenie udziału w projekcie – kogo wliczać do wskaźników rezultatu bezpośredniego?

Do wskaźników rezultatu bezpośredniego należy wliczyć wszystkie osoby, które zakończyły udział w projekcie zgodnie z *Wytycznymi w zakresie monitorowania*, tj. osoby, które:

1. zakończyły udział zgodnie z założeniami projektu (zgodnie z zaplanowaną ścieżką wsparcia),
2. przerwały udział w projekcie przed zakończeniem zaplanowanych dla nich form wsparcia (w tym np. w wyniku podjęcia pracy).

4.2 Efektywność społeczno-zatrudnieniowa w projekcie

Zgodnie z *Wytycznymi EFS dot. włączenia społecznego* IZ RPO zapewnia, że w odniesieniu do wszystkich projektów przewidujących bezpośrednie wsparcie dla osób lub rodzin albo środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz wspierających aktywizację społeczno-zatrudnieniową osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, instytucja będąca stroną umowy o dofinansowanie projektu będzie dokonywała pomiaru kryterium efektywności społeczno – zatrudnieniowej i zobowiąże beneficjentów (w umowie o dofinansowanie projektu) do przedstawienia informacji niezbędnych do weryfikacji tego kryterium.

- 1) Efektywność społeczno-zatrudnieniowa pokazuje efekty reintegracji uczestników projektu osiągnięte w wyniku realizacji ścieżki udziału w projekcie. Mierzy ona efekt realizacji projektu względem uczestników w dwóch wymiarach ich funkcjonowania:
 - a) w wymiarze społecznym,
 - b) w wymiarze zatrudnieniowym.
- 2) Wśród uczestników projektu efektywność mierzona jest względem ich sytuacji w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie, a więc w odniesieniu do stopnia wykluczenia społecznego uczestników projektu w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie.
- 3) Do niżej wymienionych osób, do których są kierowane usługi aktywnej integracji nie ma obowiązku stosowania kryteriów efektywności społeczno-zatrudnieniowej:
 - a) będących w pieczy zastępczej i opuszczających tę pieczę, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
 - b) nieletnich, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich,
 - c) przebywających w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

Efektywność społeczno-zatrudnieniowa w wymiarze społecznym oznacza odsetek uczestników projektu, którzy po zakończeniu udziału w projekcie:

- 1) dokonali postępu w procesie aktywizacji społeczno-zatrudnieniowej i zmniejszenia dystansu do zatrudnienia, przy czym postęp powinien być rozumiany jako:
 - rozpoczęcie nauki,
 - wzmocnienie motywacji do pracy po projekcie,
 - zwiększenie pewności siebie i własnych umiejętności,
 - poprawa umiejętności rozwiązywania pojawiających się problemów,

- podjęcie wolontariatu,
 - poprawa stanu zdrowia,
 - ograniczenie nałogów,
 - doświadczenie widocznej poprawy w funkcjonowaniu (w przypadku osób z niepełnosprawnościami);
- 2) lub podjęli dalszą aktywizację w formie, która:
- obrazuje postęp w procesie aktywizacji społecznej i zmniejsza dystans do zatrudnienia,
 - nie jest tożsama z formą aktywizacji, którą uczestnik projektu otrzymywał przed projektem,
 - nie jest tożsama z formą aktywizacji, którą uczestnik projektu otrzymywał w ramach projektu, chyba że nie jest ona finansowana ze środków EFS i że stanowi postęp w stosunku do sytuacji uczestnika projektu w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie.

Efektywność społeczno-zatrudnieniowa dotyczy wszystkich projektów, gdzie jest wsparcie bezpośrednio, realizowanych w ramach **PI 9i (Działanie 7.1, 7.2, 7.3, 7.4)** oraz **PI 9iv (Działanie 7.5)**.

Wskaźnik efektywności społeczno-zatrudnieniowej w wymiarze społecznym jest mierzony w terminie do trzech miesięcy od zakończenia udziału uczestnika w projekcie.

Potwierdzenie osiągnięcia wskaźnika efektywności społeczno-zatrudnieniowej w wymiarze społecznym następuje na podstawie dokumentów potwierdzających postęp w procesie aktywizacji społeczno-zawodowej i zmniejszenie dystansu do zatrudnienia lub udział w dalszej aktywizacji społecznej, społeczno-zawodowej lub zawodowej, np.:

- a) opinia psychologa,
- b) opinia pracownika socjalnego,
- c) zaświadczenie o udziale w Klubie Integracji Społecznej (KIS),
- d) zaświadczenie o rejestracji w powiatowym urzędzie pracy (PUP),
- e) kopia indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego realizowanego w Centrum Integracji Społecznej (CIS).

Powyższe dokumenty stanowią jedynie przykłady. Każdy wnioskodawca przedstawia we wniosku o dofinansowanie, za pomocą jakich dokumentów zamierza dokonywać pomiaru efektywności w wymiarze społecznym, uwzględniając m.in. specyfikę grupy docelowej, zakres wsparcia w projekcie.

Kryterium efektywności społeczno-zatrudnieniowej w wymiarze zatrudnieniowym oznacza odsetek uczestników projektu, którzy po zakończeniu udziału w projekcie zgodnie ze ścieżką udziału w projekcie podjęli zatrudnienie. Pomiar efektywności społeczno-zatrudnieniowej w wymiarze zatrudnieniowym odbywa się zgodnie z metodologią określoną dla efektywności zatrudnieniowej wskazaną w *Wytycznych EFS dot. rynku pracy*. Informacja o wykonaniu wskaźnika efektywności społeczno-zatrudnieniowej w ramach danego projektu przekazywana jest przez beneficjenta wraz z każdym wnioskiem o płatność (narastająco na koniec okresu sprawozdawczego). Wartość wskaźnika od początku realizacji projektu należy podać we wniosku o płatność końcową.

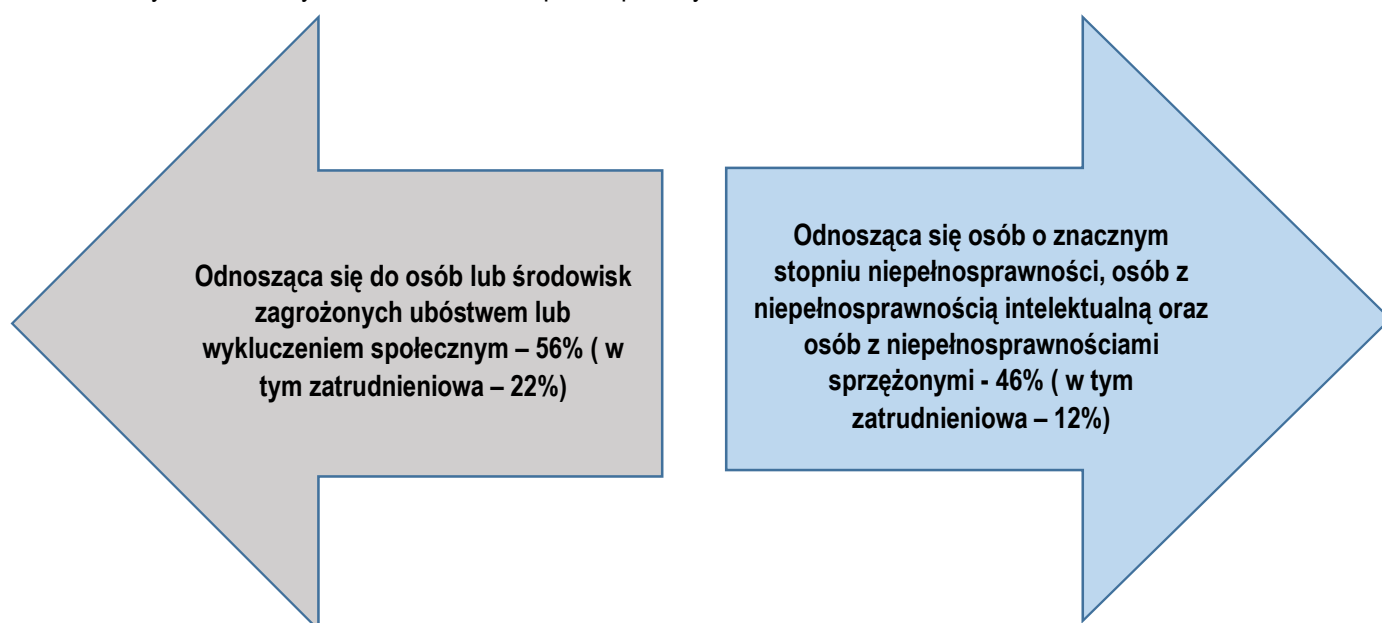
Wskaźnik efektywności społeczno-zatrudnieniowej w wymiarze zatrudnieniowym jest mierzony w terminie do trzech miesięcy od zakończenia udziału uczestnika w projekcie.

Efektywność społeczno-zatrudnieniowa: kryterium a wskaźnik

	Kryterium	Wskaźnik
Pełna nazwa	Kryterium efektywności społeczno-zatrudnieniowej	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego i długoterminowego
Podstawa	Wytyczne EFS dot. włączenia społecznego	Wytyczne w zakresie monitorowania
Okres monitorowania	3 miesiące od zakończenia udziału	do 4 tygodni od zakończenia udziału (wsk. r. bezpośredniego) 6 miesięcy od zakończenia udziału (wsk. r. długoterminowego)
Wartość docelowa	Przekazywana pismem z IK EFS	W RPO

Kryterium efektywności społeczno-zatrudnieniowej

Są dwa odrębne kryteria dla dwóch odrębnych grup. Osoby niepełnosprawne wliczamy **TYLKO** do kryterium efektywności dla osób niepełnosprawnych.

4.3 Efektywność zatrudnieniowa w projekcie

Zgodnie z *Wytycznymi EFS dot. rynku pracy* IZ RPO zapewnia, iż instytucja będąca stroną umowy o dofinansowanie projektu będzie dokonywała pomiaru **kryterium efektywności zatrudnieniowej** i zobowiąże beneficjentów (w umowie o dofinansowanie projektu) do przedstawienia informacji niezbędnych do weryfikacji tego kryterium zgodnie z poniższymi warunkami:

- 1) efektywność zatrudnieniowa jest mierzona wśród uczestników projektu, którzy w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie byli osobami bezrobotnymi lub osobami biernymi zawodowo z wyłączeniem osób, które w ramach projektu lub po zakończeniu jego realizacji podjęły naukę w formach szkolnych lub otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej;

- 2) zakończenie udziału w projekcie to zakończenie uczestnictwa w formie lub formach wsparcia przewidzianych dla danego uczestnika w ramach projektu EFS. W przypadku przerwania udziału w projekcie z powodu podjęcia pracy wcześniej, niż uprzednio było to planowane, należy również uznać za zakończenie udziału w projekcie na potrzeby weryfikacji kryterium efektywności zatrudnieniowej, pod warunkiem spełnienia postanowień niniejszego podrozdziału;
- 3) zatrudnienie to podjęcie pracy w oparciu o:
 - a. stosunek pracy,
 - b. stosunek cywilnoprawny,
 - c. podjęcie działalności gospodarczej;
- 4) kryterium efektywności zatrudnieniowej odnosi się do odsetka osób, które podjęły pracę w okresie do trzech miesięcy następujących po dniu, w którym zakończyły udział w projekcie;
- 5) podczas pomiaru spełnienia kryterium efektywności zatrudnieniowej, uczestników należy wykazywać w momencie podjęcia pracy, ale nie później niż po upływie trzech miesięcy od zakończenia udziału w projekcie, a w przypadku niepodjęcia pracy przez uczestnika projektu - nie wcześniej niż po upływie trzech miesięcy, następujących po dniu zakończenia udziału w projekcie;
- 6) spełnienie kryterium efektywności zatrudnieniowej jest monitorowane od początku realizacji projektu (narastająco);
- 7) kryterium efektywności zatrudnieniowej w przypadku stosunku pracy należy uznać za spełnione jeżeli uczestnik projektu zostanie zatrudniony na nieprzerwany okres (tj. okres zatrudnienia musi być ciągły, bez przerw – wyjątek stanowią dni świąteczne, które nie są traktowane jako przerwy w zatrudnieniu) co najmniej trzech miesięcy, przynajmniej na ½ etatu. Istotna jest data rozpoczęcia pracy (nawiązania stosunku pracy) wskazana w dokumencie stanowiącym podstawę nawiązania stosunku pracy. Tym samym, co do zasady powinna to być jedna umowa (lub inny dokument będący podstawą nawiązania stosunku pracy) zawarta w związku z nawiązaniem stosunku pracy na minimum trzy miesiące i przynajmniej na ½ etatu. Niemniej, dopuszcza się również sytuacje, w których uczestnik udokumentuje fakt podjęcia pracy na podstawie kilku umów (lub innych dokumentów stanowiących podstawę do nawiązania stosunku pracy), pod warunkiem potwierdzenia zatrudnienia na łączny okres trzech miesięcy (do tego okresu nie należy wliczać ewentualnych przerw w zatrudnieniu) i zachowania minimalnego wymiaru etatu w wysokości ½ dla każdej umowy;
- 8) w przypadku, gdy uczestnik projektu rozpoczął realizację zadań na podstawie umowy cywilnoprawnej, warunkiem uwzględnienia takiej osoby w liczbie uczestników projektu, którzy podjęli zatrudnienie po zakończeniu wsparcia jest spełnienie dwóch przesłanek:
 - a) umowa cywilnoprawna jest zawarta na minimum trzy miesiące oraz
 - b) wartość umowy jest równa lub wyższa od trzykrotności minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalanego na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę;
- 9) w przypadku umowy o dzieło, w której nie określono czasu trwania umowy, wartość umowy musi być równa lub wyższa od trzykrotności minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalanego na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę;
- 10) warunkiem uwzględnienia uczestnika projektu, który po zakończeniu udziału w projekcie podjął działalność gospodarczą, w liczbie osób pracujących jest dostarczenie dokumentu potwierdzającego fakt prowadzenia działalności gospodarczej przez okres minimum trzech miesięcy następujących po dacie zakończenia udziału w projekcie (np. dowód opłacenia

należnych składek na ubezpieczenia społeczne lub zaświadczenie wydane przez upoważniony organ – np. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Urząd Skarbowy, urząd miasta lub gminy). Dostarczenie dokumentu potwierdzającego sam fakt założenia działalności gospodarczej jest niewystarczające. W przypadku podjęcia pracy poprzez założenie działalności gospodarczej, do potwierdzenia minimalnego okresu zatrudnienia, jako datę początkową należy brać pod uwagę datę rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej (zgodnie z aktualnym wpisem do ewidencji działalności gospodarczej CEIDG lub KRS), nie zaś sam moment dokonania rejestracji firmy; poza zaświadczeniami urzędowymi oraz dowodami opłacania składek dokumentem potwierdzającym fakt prowadzenia działalności gospodarczej może być również wyciąg z wpisu do systemu CEIDG wydrukowany przez beneficjenta; wydruk wyciągu musi zawierać adnotację pracownika beneficjenta wraz z datą wydruku dokumentu, co pozwoli na potwierdzenie, że od momentu rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej do dnia wydruku, działalność jest prowadzona przez minimum trzy miesiące; w przypadku uczestników, którzy podjęli działalność gospodarczą okres monitorowania kryterium (tj. trzy miesiące) jest uzależniony od momentu rozpoczęcia wykonywania działalności, tym samym, jeżeli uczestnik w okresie trzech miesięcy po zakończeniu udziału w projekcie podejmie działalność gospodarczą, osobę tę można wykazać w kryterium dopiero w momencie upływu trzech miesięcy prowadzenia firmy; zatem w przypadku działalności gospodarczej, okres pomiaru kryterium może być wyjątkowo dłuższy;

- 11) z kryterium efektywności zatrudnieniowej są wyłączone osoby, które podjęły samozatrudnienie, w wyniku otrzymania w ramach projektu współfinansowanego z EFS zwrotnych lub bezzwrotnych środków na podjęcie działalności gospodarczej;
- 12) zatrudnienie subsydiowane jest uwzględniane w kryterium efektywności zatrudnieniowej pod warunkiem realizacji tej formy wsparcia poza projektami współfinansowanymi ze środków EFS; w liczbie pracujących nie uwzględnia się zatem osoby, która została zatrudniona (zatrudnienie subsydiowane) w ramach projektu współfinansowanego z EFS; niemniej w kryterium uwzględniane są osoby, które po zakończeniu okresu refundacji kosztów zatrudnienia współfinansowanych ze środków EFS zostały zatrudnione na okres co najmniej trzech miesięcy i przynajmniej na ½ etatu lub podjęły pracę w formie i na warunkach określonych powyżej;
- 13) w celu potwierdzenia podjęcia zatrudnienia wystarczające jest dostarczenie przez uczestnika projektu dokumentów potwierdzających podjęcie pracy na co najmniej trzy miesiące lub samozatrudnienia przez co najmniej trzy miesiące (np. kopia umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej, zaświadczenie z zakładu pracy o zatrudnieniu, zaświadczenie potwierdzające prowadzenie działalności gospodarczej, dowód opłacenia należnych składek na ubezpieczenie społeczne przez co najmniej trzy miesiące prowadzenia działalności gospodarczej). Mając na uwadze powyższe, instytucja będąca stroną umowy gwarantuje, że na etapie rekrutacji do projektu beneficjent zobowiąże uczestników projektu do dostarczenia dokumentów potwierdzających zatrudnienie po zakończeniu udziału w projekcie – o ile uczestnik ten podejmie zatrudnienie;
- 14) kryterium efektywności zatrudnieniowej jest mierzone w odniesieniu do grup docelowych (np. osoby długotrwale bezrobotne, osoby z niepełnosprawnościami). Jeżeli jeden uczestnik projektu kwalifikuje się do kilku grup docelowych, wówczas jest on wykazywany we wszystkich kategoriach, do których należy (np. długotrwale bezrobotnie, niepełnosprawność).

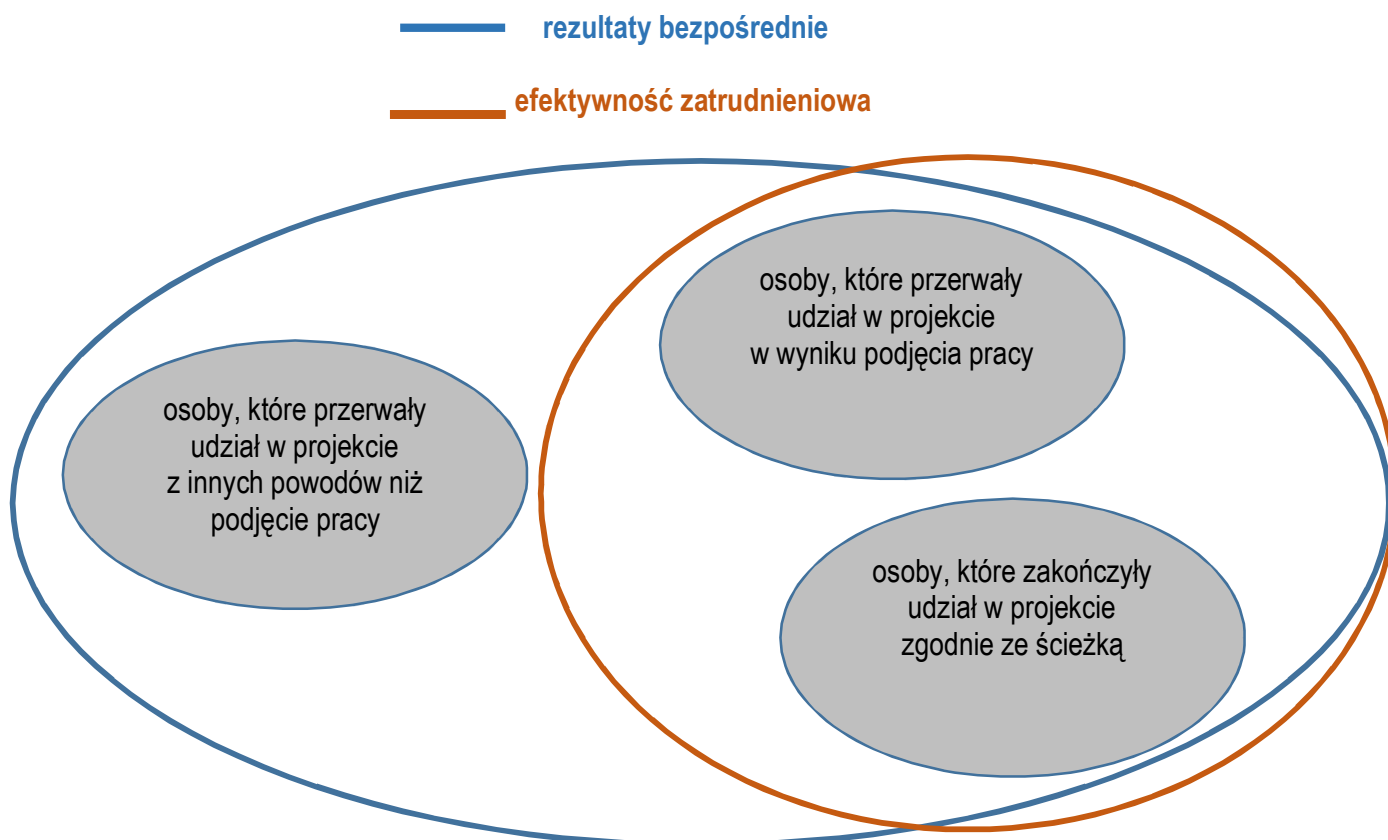
Zakończenie udziału w projekcie – kogo wliczać do tzw. efektywności zatrudnieniowej?

Zgodnie z *Wytycznymi EFS dot. rynku pracy* do wskaźnika efektywności zatrudnieniowej należy wliczyć wszystkie osoby, które:

1. zakończyły udział zgodnie z założeniami projektu (zgodnie z zaplanowaną ścieżką wsparcia),
2. przerwały udział w projekcie przed zakończeniem zaplanowanych dla nich form wsparcia wyłącznie w wyniku podjęcia pracy.

Z uwagi na możliwość powrotu uczestników do projektu (po zakończonym udziale), wskaźniki służące monitorowaniu kryterium efektywności zatrudnieniowej w danym okresie sprawozdawczym należy monitorować narastająco od początku realizacji projektu.

Wskaźniki rezultatu bezpośredniego a efektywność zatrudnieniowa

Podobieństwa i różnice pomiędzy kryterium efektywności zatrudnieniowej a wskaźnikami rezultatu bezpośredniego

Kategoria	Kryterium efektywności zatrudnieniowej	Wskaźnik rezultatu bezpośredniego
Podstawa prawna	Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków EFS w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020	Rozporządzenie w sprawie EFS nr 1304/2013 oraz wytyczne KE dot. monitorowania i ewaluacji EFS

Okres monitorowania sytuacji uczestnika	Do trzech miesięcy po zakończeniu udziału w projekcie	Do czterech tygodni od zakończenia udziału w projekcie
Forma zatrudnienia	Stosunek pracy, stosunek cywilnoprawny, samozatrudnienie	Nie określono
Wymagany minimalny okres zatrudnienia, minimalny wymiar etatu lub inne warunki	<p>Stosunek pracy – umowa co najmniej na 3 miesiące i przynajmniej na ½ etatu</p> <p>Stosunek cywilnoprawny – umowa minimum na 3 miesiące, a wartość umowy równa lub wyższa trzykrotności minimalnego wynagrodzenia</p> <p>Umowa o dzieło, w której nie określono czasu trwania umowy – wartość umowy równa lub wyższa od trzykrotności minimalnego wynagrodzenia za pracę</p> <p>Podjęcie działalności gospodarczej – prowadzenie działalności gospodarczej przez co najmniej trzy miesiące od daty rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej (zgodnie z aktualnym wpisem do ewidencji działalności gospodarczej CEIDG lub KRS)</p>	Nie określono
Czy osoby, które w ramach projektu EFS (realizowanego przez danego beneficjenta lub w ramach innego projektu EFS) otrzymały środki na założenie działalności gospodarczej należy wykazywać jako pracujące?	Osoby te nie są uwzględniane w kryterium efektywności zatrudnieniowej (zarówno w liczbie osób, które podjęły pracę, jak i zakończyły udział w projekcie) – uogólniając - wsparcie dla nich jest wyłączone z rygoru zapewnienia efektywności zatrudnieniowej.	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego należy mierzyć wśród wszystkich uczestników, którzy otrzymali wsparcie w ramach projektu, bez względu na udzieloną formę wsparcia.
Przerwanie przez uczestnika udziału w projekcie	W ramach kryterium efektywności zatrudnieniowej należy wliczyć wszystkie osoby, które przerwały udział w projekcie przed zakończeniem zaplanowanych dla nich form wsparcia wyłącznie w wyniku podjęcia pracy.	Do wskaźnika rezultatu bezpośredniego należy wliczyć osoby, które przerwały udział w projekcie przed zakończeniem zaplanowanych dla nich form wsparcia (<u>w tym</u> np. w wyniku podjęcia pracy).
Konsekwencje nieosiągnięcia miernika	Reguła proporcjonalności	Niewykonanie celu określonego w Programie Reguła proporcjonalności – jeśli wskaźnik określono we wniosku o dofinansowanie

4.3 Wsparcie rozwoju Ekonomii Społecznej poprzez działania OWES oraz ROPS

Rozwój sektora ekonomii społecznej warunkuje przede wszystkim wsparcie otoczenia przedsiębiorstw społecznych, których trudności rozwojowe różnią się od występujących w tradycyjnej przedsiębiorczości i wymagają szczególnej uwagi. W ramach RPO-L2020 zaprojektowano działania skierowane

do instytucji powołanych do wspierania ekonomii społecznej w regionie, które wyposażą przedsiębiorców społecznych w wiedzę niezbędną do działalności gospodarczej, w tym w zakresie zarządzania zasobami ludzkimi, stosowania przepisów prawnych, poszukiwania możliwości poszerzenia zakresu oferowanych usług i zdobywania zleceń, co pozwoli na rozwój i funkcjonowanie gospodarki społecznej w regionie. Instytucje te będą świadczyły usługi, zgodne z potrzebami Podmiotów Ekonomii Społecznej, dotyczące animacji lokalnej, rozwoju ekonomii społecznej, zmierzające do inicjowania tworzenia nowych podmiotów i przedsiębiorstw społecznych oraz wsparcia istniejących przedsiębiorstw społecznych. Poziom świadczonych usług będzie potwierdzony akredytacją w ramach systemu AKSES (system akredytacji i standardów działania instytucji wsparcia ekonomii społecznej).

Istotnym elementem jest także wsparcie w ramach RPO-L2020 działań koordynacyjnych, gdyż polityka w zakresie ekonomii społecznej w województwie lubuskim jest i będzie prowadzona przez liczne i zróżnicowane podmioty. Część z nich działa tylko lokalnie, część obejmuje cały region. Powstaje w związku z tym pilna potrzeba koordynacji i scalania wskazanych działań, poprzez synchronizację systemu ekonomii społecznej. Projekt obejmujący koordynację sektora ekonomii społecznej realizowany będzie przez ROPS.

W przypadku projektów, w których wsparcie otrzymuje OWES oprócz wskaźników z listy WLWK monitorowane będą następujące wskaźniki efektywnościowe OWES (specyficzne dla projektu) wskazane w *Wytycznych EFS dot. włączenia społecznego*:

A. Wskaźniki produktu

- dla usług animacji lokalnej i usług rozwoju ekonomii społecznej - usługi inkubacyjne:

- 1) Liczba grup inicjatywnych, które w wyniku działalności OWES wypracowały założenia co do utworzenia podmiotu ekonomii społecznej

Wskaźnik ten mierzy liczbę grup inicjatywnych, które w wyniku działalności OWES wypracowały konkretne założenia dotyczące utworzenia podmiotu ekonomii społecznej.

Grupa inicjatywna to sformalizowana lub niesformalizowana grupa osób lub podmiotów, którą łączy wspólny cel: utworzenie podmiotu ekonomii społecznej i która dla realizacji tego celu podejmuje wspólne działania prowadzące do utworzenia podmiotu ekonomii społecznej.

Wypracowane założenia mogą mieć formę:

- przygotowanego lub złożonego wniosku rejestracyjnego PES, w rozumieniu *Wytycznych EFS dot. włączenia społecznego*,
- utworzonego (zarejestrowanego) PES,
- przygotowanego lub złożonego biznesplanu dotyczącego utworzenia PES.

Wartość wskaźnika określana jest jako średnioroczna dla okresu realizacji projektu (tzn. liczba inicjatyw podzielona przez liczbę lat realizacji projektu).

- 2) Liczba środowisk, które w wyniku działalności OWES przystąpiły do wspólnej realizacji przedsięwzięcia mającego na celu rozwój ekonomii społecznej

Wskaźnik ten mierzy liczbę środowisk, które w wyniku działalności OWES przystąpiły do wspólnej realizacji przedsięwzięcia.

Środowisko to sformalizowana lub niesformalizowana grupa osób lub podmiotów pochodzących z lokalnej społeczności.

Przedsięwzięcie to aktywność realizowana w sposób sformalizowany lub niesformalizowany, która podejmowana jest przez dane środowisko i ma na celu rozwój ekonomii społecznej.

Wartość wskaźnika określana jest jako średnioroczna dla okresu realizacji projektu (tzn. liczba środowisk podzielona przez liczbę realizacji projektu).

B. Wskaźniki rezultatu

- dla usług animacji lokalnej i usług rozwoju ekonomii społecznej - usługi inkubacyjne:

1) Liczba miejsc pracy utworzonych w wyniku działalności OWES dla osób, wskazanych w definicji przedsiębiorstwa społecznego

Wskaźnik ten mierzy liczbę miejsc pracy utworzonych w wyniku działalności OWES w nowoutworzonych przedsiębiorstwach społecznych.

Za miejsca pracy uznaje się stanowisko pracy, zajmowane przez osobę wskazaną w definicji przedsiębiorstwa społecznego, o której mowa w *Wytycznych EFS dot. włączenia społecznego*, istniejące w przedsiębiorstwie społecznym nieprzerwanie przez co najmniej 12 miesięcy.

Za początek istnienia miejsca pracy uznawana jest data zatrudnienia pierwszej osoby (w rozumieniu Kodeksu pracy, ustawy o spółdzielniach socjalnych, ustawy prawo spółdzielcze) na danym stanowisku z zastrzeżeniem, iż na danym stanowisku mogą zmieniać się osoby, ale muszą to być osoby, o których mowa w definicji przedsiębiorstwa społecznego zgodnie z definicją *Wytycznych EFS dot. włączenia społecznego*.

Przedsiębiorstwo społeczne rozumiane jest zgodnie z definicją wskazaną w *Wytycznych EFS dot. włączenia społecznego*.

Wskaźnik uwzględnia zarówno miejsca pracy utworzone w wyniku przyznania dotacji, jak i w wyniku realizacji usług wsparcia animacyjnych i inkubacyjnych.

Wartość wskaźnika określana jest jako średnioroczna dla okresu realizacji projektu (tzn. liczba miejsc pracy podzielona przez liczbę lat realizacji projektu).

2) Liczba organizacji pozarządowych prowadzących działalność odpłatną pożytku publicznego lub działalność gospodarczą utworzonych w wyniku działalności OWES

Wskaźnik ten mierzy liczbę organizacji pozarządowych prowadzących działalność odpłatną pożytku publicznego lub działalność gospodarczą utworzonych w wyniku działalności OWES.

Mierzy on liczbę:

- nowych organizacji pozarządowych prowadzących działalność odpłatną pożytku publicznego lub działalność gospodarczą utworzonych dzięki wsparciu OWES,
- istniejących organizacji pozarządowych, które dzięki wsparciu OWES uruchomiły działalność odpłatną pożytku publicznego lub działalność gospodarczą.

Organizacja pozarządowa rozumiana jest zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Działalność pożytku publicznego rozumiana jest zgodnie z ww. ustawą. Działalność gospodarcza rozumiana jest zgodnie z ustawą z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.

Utworzona spółdzielnia socjalna, nie będąc organizacją pozarządową, nie może zostać zaliczona do tego wskaźnika.

Wartość wskaźnika określana jest jako średnioroczna dla okresu realizacji projektu (tzn. liczba ww. organizacji pozarządowych podzielona przez liczbę lat realizacji projektu).

- dla usług wsparcia istniejących przedsiębiorstw społecznych – usługi biznesowe:

3) Liczba miejsc pracy w przeliczeniu na pełne etaty utworzonych w wyniku działalności OWES we wspartych przedsiębiorstwach społecznych

W odniesieniu do tego wskaźnika wykazywane są miejsca pracy, które powstały w istniejących przedsiębiorstwach społecznych.

Za miejsca pracy uznaje się stanowisko pracy, zajmowane przez osobę wskazaną w definicji przedsiębiorstwa społecznego, o której mowa w *Wytycznych EFS dot. włączenia społecznego*, istniejące w przedsiębiorstwie społecznym nieprzerwanie przez co najmniej 12 miesięcy.

Za początek istnienia miejsca pracy uznawana jest data zatrudnienia pierwszej osoby (w rozumieniu Kodeksu pracy, ustawy o spółdzielniach socjalnych, ustawy prawo spółdzielcze) na danym stanowisku z zastrzeżeniem, iż na danym stanowisku mogą zmieniać się osoby, ale muszą to być osoby, o których mowa w definicji przedsiębiorstwa społecznego zgodnie z definicją *Wytycznych EFS dot. włączenia społecznego*.

Przedsiębiorstwo społeczne rozumiane jest zgodnie z definicją wskazaną w *Wytycznych EFS dot. włączenia społecznego*.

Wskaźnik uwzględnia zarówno miejsca pracy utworzone w wyniku przyznania dotacji, jak i w wyniku realizacji usług wsparcia biznesowego.

Wartość wskaźnika określana jest jako średnioroczna dla okresu realizacji projektu (tzn. liczba miejsc pracy podzielona przez liczbę lat realizacji projektu).

4) Procent wzrostu obrotów przedsiębiorstw społecznych objętych wsparciem

Wskaźnik ten mierzy o ile procent łącznie we wszystkich przedsiębiorstwach społecznych objętych wsparciem przez OWES wzrosły obroty. Obroty nie muszą wzrosnąć w każdym przedsiębiorstwie społecznym. Wzrost obrotów przedsiębiorstw społecznych musi być wykazany na poziomie całego OWES.

Za obrót należy przyjąć sumę przychodów uzyskanych przez podmiot na poziomie ustalania wyniku na działalności gospodarczej – tzn. jest to suma przychodów ze sprzedaży netto, pozostałych przychodów operacyjnych oraz przychodów finansowych. Pomiar następuje w oparciu o bilans lub inne dokumenty finansowo-księgowo poprzez porównanie bilansów lub innych dokumentów finansowo-księgowych za ostatni rok obrachunkowy poprzedzający udzielenie wsparcia w stosunku do bilansów lub innych dokumentów finansowo-księgowych za rok, w którym udzielono wsparcia. Pomiar możliwy jest także na podstawie informacji uzyskanych od przedsiębiorstw społecznych na podstawie dokumentów księgowych.

Wartość wzrostu obrotów jest liczona od łącznej wartości obrotów wszystkich przedsiębiorstw społecznych wspartych przez dany OWES w danym roku w odniesieniu do łącznej wartości obrotów wszystkich przedsiębiorstw społecznych wspartych w poprzednim roku.

Przedsiębiorstwo społeczne rozumiane jest zgodnie z definicją wskazaną w *Wytycznych EFS dot. włączenia społecznego*.

Wartość wskaźnika określana jest jako średnioroczna dla okresu realizacji projektu.

4.4 Definicja uczestnika

Uczestnikiem projektu jest osoba fizyczna lub podmiot bezpośrednio korzystający z interwencji EFS. Jako uczestników wykazuje się **wyłącznie te osoby i podmioty**, które można zidentyfikować i uzyskać od nich dane niezbędne do określenia wspólnych **wskaźników produktu** (w przypadku osób fizycznych oraz wsparcia pracowników instytucji dotyczących co najmniej płci, statusu na rynku pracy, wieku, wykształcenia, sytuacji gospodarstwa domowego) i dla których planowane jest **poniesienie określonego wydatku**. Osób lub podmiotów niekorzystających z bezpośredniego wsparcia nie należy wykazywać jako uczestników.

Bezpośrednie wsparcie uczestnika to wsparcie, na które zostały przeznaczone określone środki, świadczone na rzecz konkretnej osoby/podmiotu, prowadzące do uzyskania korzyści przez uczestnika (np. nabycia kompetencji, podjęcia zatrudnienia).

Wsparciem bezpośrednim dla podmiotu jest wsparcie realizowane na rzecz jego funkcjonowania (np. w formie stworzenia dodatkowego miejsca pracy, wprowadzenia zmiany jakościowej w jego funkcjonowaniu, oddelegowania pracownika przez pracodawcę na szkolenie/staż zagraniczny) lub promowania zmiany organizacyjnej i innowacji w tej instytucji. **Wsparciem bezpośrednim dla danego podmiotu nie jest** przeszkolenie lub inna forma wsparcia jego pracownika w sytuacji, gdy nie wynika to z potrzeb tej instytucji (np. pracownik zgłasza się na szkolenie z własnej inicjatywy).

Podmioty będące beneficjentami nie są co do zasady **wykazywane jako uczestnicy** oraz we wskaźnikach produktu i rezultatu, **jeśli nie są adresatami wsparcia bezpośredniego**.

Jedynym wskaźnikiem wspólnym, który dotyczy podmiotów jako realizatorów projektów jest wskaźnik odnoszący się do liczby projektów w pełni lub częściowo realizowanych przez partnerów społecznych lub organizacje pozarządowe.

Na poziomie pojedynczego projektu uczestnika należy wykazać tylko raz w danym wskaźniku produktu. Uczestnik, może być wykazany w kilku wskaźnikach (produktu i rezultatu) w projekcie, w zależności od jego cech i udzielanej formy wsparcia oraz osiągniętych rezultatów.

Uczestnika biorącego udział w więcej niż jednym projekcie wspieranym z EFS należy wykazać w każdym projekcie, w którym otrzymał wsparcie.

Obowiązkiem projektodawcy, w odniesieniu do tzw. „wskaźników osobowych” (dotyczących osób), jest monitorowanie wskaźników realizacji projektu **w podziale na płeć (kobiety i mężczyźni)**.

5. Projekty z zakresu rewitalizacji

Z uwagi na konieczność przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i ubóstwu oraz włączeniu na rynek pracy, inwestycje w zakresie rewitalizacji fizycznej (finansowane z EFRR) muszą być podejmowane w ścisłym powiązaniu z działaniami związanymi z rewitalizacją społeczną (finansowanymi z EFS). Celem przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest włączenie społeczności zamieszkujących obszary peryferyjne i zdegradowane. Oprócz wskaźników ujętych w zał. nr 2 do SZOOP, które beneficjent jest zobligowany wybrać, adekwatnie do zakresu projektu, **IZ RPO wskazuje dodatkowy wskaźnik produktu specyficzny dla Programu pn. *Udział projektu w odniesieniu do obszaru objętego programem rewitalizacji***, w którym jednostką miary jest procent (%). Zgodnie z zaleceniami MliR wskaźnik ten powinien zostać wybrany w przypadku, gdy projekt będzie realizowany wyłącznie na obszarach zdegradowanych ujętych w Programie rewitalizacji (nie dotyczy PI 9b). Wartość docelową wskaźnika wyznacza wnioskodawca wraz z podaniem metodologii jego wyliczenia. Wnioskodawca może użyć metod dających uproszczony (szacunkowy) udział procentowy projektu (%), gdzie punktem odniesienia będzie liczba ludności, miara powierzchni itp. W związku z powyższym, przedstawiony wskaźnik może zostać wybrany w następujących Działaniach RPO-L2020⁴:

- Działanie 1.3 *Tworzenie i rozwój terenów inwestycyjnych,*

⁴ Zgodnie z *Wytycznymi MliR w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 3 lipca 2015 r.* (MliR/H 2014-2020/20(01)/07/2015)

- Działanie 3.2 *Efektywność energetyczna*,
- Działanie 4.4 *Zasoby kultury i dziedzictwa kulturowego*,
- Działanie 5.2 *Transport kolejowy*.

Należy zwrócić uwagę, iż za projekty rewitalizacyjne uznaje się tylko te, które wynikają z programu rewitalizacji. Zatem problem udziałów projektu na obszarze zdegradowanym (rewitalizowanym) nie dotyczy projektów, które są zlokalizowane na terenie rewitalizowanym, ale nie wynikają z programu rewitalizacji. Takie przypadki mogą dotyczyć np. tranzytowej linii kolejowej. W przypadku projektów częściowo rewitalizacyjnych (np. projekty z EFS) istnieje potrzeba określenia w jakim stopniu są to projekty rewitalizacyjne. W tym przypadku niezbędne jest oszacowanie przez beneficjenta stopnia realizacji celów rewitalizacyjnych przez dany projekt.

W zakresie metodologii ww. wskaźnika, IZ RPO nie narzuca uniwersalnej metody określenia udziału projektu w odniesieniu do obszaru objętego programem rewitalizacji.

6. Trwałość projektu

Zgodnie z postanowieniami art. 71 rozporządzenia ramowego **w zakresie EFRR zachowanie trwałości projektu obowiązuje w odniesieniu do współfinansowanej w ramach projektu infrastruktury.**

Okres trwałości projektu to czas, w którym należy zachować w niezmienionej formie i wymiarze efekty projektu. Trwałość dotyczy np. zakupionych środków trwałych i stworzonych miejsc pracy. Obowiązek zachowania trwałości dotyczy projektów infrastrukturalnych oraz inwestycyjnych, w których dokonywane są zakupy sprzętu, wyposażenia itp. Obowiązek ten uchylany jest w sytuacji, gdy działalność zostanie zaprzestana z powodu ogłoszenia upadłości niewynikającej z oszukańczego bankructwa.

Do obowiązków beneficjenta należy m.in. zachowanie trwałości projektu. Dla utrzymania dotacji bardzo ważne jest, by beneficjent o zachowaniu trwałości nie zaczął myśleć wówczas, gdy inwestycja zbliża się ku końcowi, ale w czasie jej planowania. Może się bowiem okazać, że beneficjent zaplanował inwestycję, uzyskał dofinansowanie i zrealizował przedsięwzięcie, ale obciążenia związane z jego utrzymaniem (zagwarantowaniem trwałości) przekraczają jego możliwości. **Tymczasem niezachowanie trwałości projektu pociąga za sobą obowiązek zwrotu otrzymanych środków dotacji wraz z odsetkami** jak dla zaległości podatkowych, liczonych od dnia przekazania dotacji.

Beneficjent jest zobowiązany utrzymać zrealizowane wskaźniki produktu i rezultatu przez cały okres trwałości projektu, tj. 5 lat (3 lata w przypadku mikro, małych i średnich przedsiębiorstw) od płatności końcowej na rzecz beneficjenta. W przypadku, gdy przepisy regulujące udzielanie pomocy publicznej wprowadzają ostrzejsze wymogi czasowe w zakresie trwałości, wówczas stosuje się okres ustalony zgodnie z tymi przepisami.

Naruszenie zasady trwałości następuje w sytuacji, gdy w okresie jej obowiązywania wystąpi co najmniej jedna z poniżej wymienionym przesłanek:

- 1) zaprzestanie działalności produkcyjnej lub przeniesienie jej poza obszar wsparcia RPO-L2020;
- 2) zmiana własności elementu infrastruktury, która daje beneficjentowi nienależne korzyści;
- 3) istotna zmiana wpływająca na charakter operacji, jej cele lub warunki wdrażania, która mogłaby doprowadzić do naruszenia jej pierwotnych celów.

Naruszeniem zasady trwałości jest również (w przypadku inwestycji w infrastrukturę lub inwestycji produkcyjnych) przeniesienie w okresie 10 lat od daty płatności końcowej działalności produkcyjnej poza obszar UE. Zasada ta nie ma zastosowania do mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.

Do końca okresu trwałości projektu beneficjent niezwłocznie informuje Instytucję Zarządzającą o wszelkich okolicznościach mogących powodować naruszenie trwałości Projektu.

W przypadku projektów współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych i FS, nie dotyczących inwestycji w infrastrukturę lub inwestycji produkcyjnych, zachowanie trwałości projektu oznacza utrzymanie inwestycji lub miejsc pracy zgodnie z obowiązującymi zasadami pomocy publicznej.

W ramach EFS okres trwałości jest uzależniony od realizowanego przedsięwzięcia.

Beneficjenci realizujący projekty zobligowani są do utrzymania okresu trwałości w ramach następujących Działań/Poddziałań RPO-L2020:

1. Działanie 6.4 Równość szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy.

Beneficjent zobowiązany jest do zachowania trwałości utworzonych w ramach projektu miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w żłobkach, klubach dziecięcych i przez dziennego opiekuna, przez okres co najmniej 2 lat od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu. Trwałość jest rozumiana, jako gotowość miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 do świadczenia usług w ramach utworzonych w projekcie miejsc opieki.

2. Działanie 7.4 Aktywne włączenie w ramach podmiotów integracji społecznej.

- ✓ *Poddziałanie 7.4.1 Aktywne włączenie w ramach podmiotów integracji społecznej- projekty realizowane poza formułą ZIT.*
- ✓ *Poddziałanie 7.4.2 Aktywne włączenie w ramach podmiotów integracji społecznej realizowane przez ZIT Zielona Góra.*

Beneficjent zobowiązany jest do zachowania trwałości utworzonych w ramach projektu podmiotów po zakończeniu realizacji projektu, co najmniej przez okres odpowiadający okresowi realizacji projektu.

3. Działanie 7.5 Usługi społeczne.

- * Beneficjent zobowiązany jest do zachowania trwałości miejsc *świadczenia usług asystenckich* i opiekuńczych utworzonych w ramach projektu po zakończeniu realizacji projektu co najmniej przez okres odpowiadający okresowi realizacji projektu. Trwałość jest rozumiana jako instytucjonalna gotowość podmiotów do świadczenia usług.
- * W przypadku wsparcia na tworzenie nowych *placówek wsparcia dziennego*, beneficjent zobowiązany jest do zachowania trwałości po zakończeniu realizacji projektu co najmniej przez okres odpowiadający okresowi realizacji projektu. Trwałość jest rozumiana jako instytucjonalna gotowość podmiotów do świadczenia usług pomocy w opiece i wychowaniu w ramach placówek wsparcia dziennego, o których mowa w art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
- * Beneficjent zobowiązany jest do zachowania trwałości miejsc *świadczenia usług w mieszkaniach wspomaganych* utworzonych w ramach projektu po zakończeniu realizacji projektu co najmniej przez okres odpowiadający okresowi realizacji projektu. Trwałość powinna być rozumiana jako instytucjonalna gotowość podmiotów do świadczenia usług.

4. Poddziałanie 7.6.1 Wsparcie rozwoju ES poprzez działania ośrodków wsparcia ekonomii społecznej.

Beneficjent zobowiązany jest do zapewnienia trwałości utworzonych miejsc pracy przez okres co najmniej 12 miesięcy od dnia przyznania dotacji lub utworzenia stanowiska pracy, o ile ten termin jest późniejszy niż termin przyznania dotacji. W tym czasie zakończenie stosunku pracy z osobą zatrudnioną na nowo utworzonym stanowisku pracy może nastąpić wyłącznie z przyczyn leżących po stronie pracownika.

5. Działanie 8.1 Poprawa dostępności i jakości edukacji przedszkolnej.

- ✓ *Poddziałanie 8.1.1 Poprawa dostępności i jakości edukacji przedszkolnej - projekty realizowane poza formułą ZIT.*
- ✓ *Poddziałanie 8.1.2 Wyrównywanie dysproporcji w jakości kształcenia na poziomie elementarnym realizowane przez ZIT Gorzów Wielkopolski.*
- ✓ *Poddziałanie 8.1.3 Wyrównywanie dysproporcji w jakości kształcenia na poziomie edukacji przedszkolnej realizowane przez ZIT Zielona Góra.*

Beneficjent jest zobowiązany do zachowania trwałości rezultatów projektu, w tym do utrzymania utworzonych miejsc wychowania przedszkolnego przez okres co najmniej 2 lat od zakończenia realizacji projektu (dotyczy projektów, w których jest realizowany I typ projektów, tj. tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego, w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, w istniejących lub nowo utworzonych OWP). Trwałość jest rozumiana jako instytucjonalna gotowość ośrodków wychowania przedszkolnego do świadczenia usług przedszkolnych w ramach utworzonych w projekcie miejsc wychowania przedszkolnego.

6. Działanie 8.2 Wyrównywanie dysproporcji w jakości kształcenia na poziomie ogólnym oraz dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych i zdrowotnych.

- ✓ *Poddziałanie 8.2.1 Wyrównywanie dysproporcji w jakości kształcenia na poziomie ogólnym oraz dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych i zdrowotnych - projekty realizowane poza formułą ZIT.*
- ✓ *Poddziałanie 8.2.2 Wyrównywanie dysproporcji w jakości kształcenia na poziomie ogólnym oraz dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych i zdrowotnych - ZIT Gorzów Wielkopolski.*
- ✓ *Poddziałanie 8.2.3 Wyrównywanie dysproporcji w jakości kształcenia na poziomie ogólnym oraz dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych i zdrowotnych - ZIT Zielona Góra.*

Beneficjent zobowiązany jest do osiągnięcia przez szkołę lub placówkę systemu oświaty objętą wsparciem w okresie do 6 miesięcy od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu, wszystkich poniższych funkcjonalności:

- a) stały dostęp do łącza internetowego użytkowników w szkole lub placówce systemu oświaty, na poziomie przepływności optymalnym dla bieżącego korzystania z cyfrowych zasobów online w trakcie lekcji i w ramach pracy zawodowej;
- b) w zależności od liczby uczniów lub słuchaczy, tj. do 300 albo od 301, szkoła lub placówka systemu oświaty posiada odpowiednio, co najmniej, jeden albo dwa zestawy przenośnych komputerów albo innych mobilnych urządzeń mających funkcje komputera oraz dedykowanego urządzenia umożliwiającego ładowanie oraz zarządzanie mobilnym sprzętem komputerowym z:
 - i. zainstalowanym systemem operacyjnym;

- ii. dostępem do oprogramowania biurowego;
 - iii. oprogramowaniem antywirusowym, jeżeli istnieje dla danego urządzenia - opcjonalnie, jeżeli takie oprogramowanie nie jest zainstalowane na szkolnych urządzeniach sieciowych;
 - iv. oprogramowaniem zabezpieczającym komputer albo inne mobilne narzędzia mające funkcje komputera w przypadku kradzieży;
 - v. oprogramowaniem do zarządzania zestawem przenośnych komputerów albo innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera dla potrzeb przeprowadzania zajęć lekcyjnych - w zależności od rodzaju wybranego przenośnego komputera albo innego mobilnego narzędzia mającego funkcje komputera - opcjonalnie, jeżeli takie oprogramowanie nie jest zainstalowane na szkolnych urządzeniach sieciowych oraz oprogramowaniem do zarządzania szkolnymi urządzeniami sieciowymi;
 - vi. oprogramowaniem zabezpieczającym uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju w rozumieniu art. 4a ustawy o systemie oświaty;
 - vii. oprogramowaniem zabezpieczającym szkolne urządzenia sieciowe;
- c) w zależności od liczby uczniów lub słuchaczy, tj. do 300 albo od 301, szkoła lub placówka systemu oświaty posiada odpowiednio, co najmniej, jedno albo dwa wydzielone miejsca dostosowane do potrzeb funkcjonowania zestawu przenośnych komputerów lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera z bezprzewodowym dostępem do Internetu;
- d) w miejscach, w których uczniowie korzystają z zestawu przenośnych komputerów lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera, jest możliwa prezentacja treści edukacyjnych z wykorzystaniem wielkoformatowych, niskoemisyjnych, interaktywnych urządzeń do projekcji obrazu i emisji dźwięku umożliwiających wyświetlanie obrazu bez konieczności każdorazowego dostosowywania warunków światła i układu ławek w salach;
- e) szkoła lub placówka systemu oświaty zapewnia komputery przenośne lub inne mobilne narzędzia mające funkcje komputera do indywidualnego użytku służbowego nauczycielom prowadzącym zajęcia edukacyjne z wykorzystaniem TIK;
- f) szkoła lub placówka systemu oświaty posiada co najmniej jedno miejsce (pomieszczenie), w którym uczniowie lub słuchacze mają możliwość korzystania z dostępu do Internetu pomiędzy oraz w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych w godzinach pracy szkoły, zgodnie z organizacją roku szkolnego.

Okres trwałości projektu po osiągnięciu funkcjonalności, o której mowa wyżej będzie określała umowa o dofinansowanie.

7. Działanie 8.4 Doskonalenie jakości kształcenia zawodowego.

- ✓ *Poddziałanie 8.4.1 Doskonalenie jakości kształcenia zawodowego - projekty realizowane poza formułą ZIT.*
- ✓ *Poddziałanie 8.4.2 Doskonalenie jakości kształcenia zawodowego, realizowane przez ZIT Gorzów Wielkopolski.*

Beneficjent zapewni funkcjonowanie utworzonych w ramach projektu CKZiU⁵ lub innych zespołów realizujących zadania zbieżne z zadaniami CKZiU, przez okres co najmniej 2 lat od daty zakończenia realizacji projektu.

Stwierdzenie naruszenia zasady trwałości oznacza konieczność zwrotu środków otrzymanych na realizację projektu, wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych, proporcjonalnie do okresu niezachowania obowiązku trwałości – w trybie określonym w art. 207 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, chyba, że przepisy regulujące udzielanie pomocy publicznej stanowią inaczej.

⁵CKZiU - Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego - zespół szkół i placówek systemu oświaty, o którym mowa w art. 62a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

7. Załączniki.

Załącznik nr 1. Schemat transpozycji PI na działania w poszczególnych celach tematycznych.

